Илм ўзни билмакдир

Маърифат

MA'RIFAT • ХАЛҚ ЗИЁЛИЛАРИ ГАЗЕТАСИ • معرفت

1931 йилдан чиқа бошлаган   1997 йил 25 январь, шанба   Баҳоси сотувда эркин нархда.   № 8 (6904)

Даъват

Жаҳонда китобдан яхшироқ дуст йуқ: унда ором бору озор йуқ, у ёлгиз қолган кишини зериктирмайди.

ҲИКМАТ

Ибрат

Андижон вилояти Буз туманидаги болалар ва ўсмирлар спорт мактаби янги бинога кўчиб утди. Синфхоналар ва машқ заллари замонавий спорт анжомлари ва юмшоқ мебеллар билан жиҳозланган. Саксон нафарга яқин бола спортнинг етти хил тури билан шугулланмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН БАДИИЙ АКАДЕМИЯСИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ҳудудида қадимдан шаклланган, жаҳоний шуҳрат қозонган нафис санъатлар мактабларининг ноёб анъаналарини авайлаб асраш, ўрганиш, бойитиб бориш, миллий тасвирий, амалий, миниатюра санъатимизнинг нодир дурдоналарини дунёга олиб чиқиш ва тарғиб қилиш, улардан халқимиз онгида миллий ғурур ва ифтихор, истиқлол ва Ватанга садоқат туйғуларини кучайтириш йўлида кенг фойдаланиш, замон талабларига мос бадиий таълим тизимини барпо этиш, юқори малакали мутахассислар тайёрлаш, академик илмий-тадқиқот ишларини янада такомиллаштириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Рассомлар уюшмаси, атоқли санъат намояндалари ва кенг жамоатчиликнинг таклифларини инобатга олиб, Ўзбекистон Бадиий Академияси ташкил этилсин.

Белгилаб қўйилсинки, Академия Бадиий ижодкорлар уюшмаси ва унинг асосида ўз Бошқарув кенгашига, ҳақиқий ҳамда фахрий аъзоларига эга бўлади. Унинг таркибий тизими тасдиқлансин.

2. Бадиий Академия фаолиятида ижодий, ўқув ва илмий ҳамда тарғибот-ташвиқот ишлари асосий йўналишлар эканлиги эътиборга олинсин. Қуйидагилар Академиянинг асосий вазифалари этиб белгилансин:

ўзбек халқининг бой бадиий мероси, унинг жаҳон санъати тарихидаги ўрни, тараққиёт босқичлари ва замонавий йўналишларини чуқур ўрганиш ҳамда ривожланиш истиқболларини белгилаш, миллий мустақиллик ғояларига мос тадқиқотлар, дарсликлар, методик қўлланмалар яратиш;

тасвирий ва амалий санъатлар соҳасидаги ижодкорларни, энг аввало, ёш истеъдодларни халқимизнинг бой маънавий дунёси, озод ва обод Ватан келажаги олдидаги масъулият, миллий ўзликни англаш ғояларини тараннум этувчи ёрқин асарлар яратишга йўналтириш ҳамда бу йўлдаги ҳаракатларни рағбатлантириш;

ижодкорларни, иқтидорли ёшларни ижтимоий-иқтисодий муҳофаза қилиш ҳамда соҳа мутахассисларининг моддий-техник негизини мустаҳкамлашни давлат йўли билан қўллаб-қувватлаш;

тасвирий ва амалий санъат, дизайн, халқ ҳунармандчилиги соҳалари бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш;

халқаро ижодий, илмий алоқаларни мустаҳкамлаш, Ўзбекистонда ва хорижда кенг кўргазма фаолияти орқали ўзбек миллий санъати ютуқларини дунё жамоатчилигига танитиш, симпозиумлар ва бошқа анжуманлар ўтказиш;

Бадиий Академия таркибидаги муассасаларнинг ташкилий, моддий-техник масалаларини ҳал қилиш, уларни замонавий техника ҳамда зарур анжомлар билан таъминлаш.

3. Бадиий Академия таркибида:

Маннон Уйғур номидаги Тошкент давлат санъат институтининг рассомлик факультети ва Республика рассомлик билим юрти негизларида Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти,

Республика ўрта махсус санъат мактаб-интернати негизида тасвирий ва амалий санъат лицейи,

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда мавжуд санъат мактаблари негизида биттадан тасвирий ва амалий санъат лицейлари ташкил этилсин.

Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти қошида ўрта махсус таълим бўғини сақлаб қолинсин.

4. Бадиий Академиянинг моддий-техник негизини мустаҳкамлаш, соҳани ривожлантириш бўйича кенг кўламли дастурларни амалга оширишни таъминлаш мақсадида махсус жамғарма ташкил этилсин.

5. Бадиий Академия таркибига қуйидаги муассасалар кириши белгилаб қўйилсин:

Санъатшунослик илмий-тадқиқот институти

Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги тасвирий ва амалий санъат лицейлари

Бадиий кўргазмалар дирекцияси

Махсус жамғарма

Академиянинг Қорақалпоғистон Республикаси бўлими

6. Бадиий Академия ташкил этилиши муносабати билан Маданият ишлари вазирлиги қошида амалий санъат, рассомлик, дизайн соҳаларидаги ташкилот ва корхоналар негизида махсус ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси тузилсин. Бу бирлашманинг Бадиий Академияда яратилган ижодий ғоялар, мукаммал бадиий лойиҳалар, нафис санъатлар соҳасидаги илмий изланишларни ишлаб чиқаришга татбиқ этиш маркази, таълим тизимининг асосий тажриба-амалиёт таянчи бўлиши белгилаб қўйилсин.

7. Бадиий Академия ва унинг тасарруфидаги ташкилотлар ўз Низомлари доирасидаги фаолиятлари учун давлат солиқларидан 5 йил муддатга озод этилсин.

Солиқдан озод этилиши натижасида йиғилган маблағларнинг соҳани янада ривожлантиришга, унинг моддий-техник негизини мустаҳкамлашга, шунингдек, ходимларни ижтимоий-иқтисодий муҳофаза қилиш ишларига сарфланиши белгилаб қўйилсин.

8. Тасвирий ва амалий санъат, халқ ҳунармандчилиги соҳасида юксак бадиий асарлар яратган ижодкорлар меҳнатига муносиб баҳо бериш, уларни моддий ва маънавий рағбатлантириш мақсадида энг яхши асарлар учун бериладиган Камолиддин Беҳзод номидаги Давлат мукофоти таъсис этилсин.

9. Бадиий Академиянинг марказий аппарати Тошкент шаҳар Ш. Рашидов кўчаси 40-уйга жойлаштирилсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитаси Бадиий Академиянинг янги замонавий биносини, Экспериментал ҳайкалтарошлик ишлаб чиқариш комбинатини, Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институтининг 500 ўринли ётоқхонасини лойиҳалаштириш ва қуриш, шунингдек, мазкур институт ҳамда Бадиий кўргазмалар дирекциясининг биноларини тўлиқ таъмирлаш учун тегишли маблағ ажратишни 1997-1999 йиллар режасига киритсин.

11. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги мазкур Фармонда белгиланган вазифаларни амалга ошириш учун зарур маблағларни ажратсин.

12. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ҳафта муддатда Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига зарур ўзгартиришлар киритиш тўғрисидаги таклифларни ишлаб чиқсин.

13. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда ушбу Фармоннинг бажарилишини таъминлаш юзасидан тегишли қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1997 йил 23 январь.

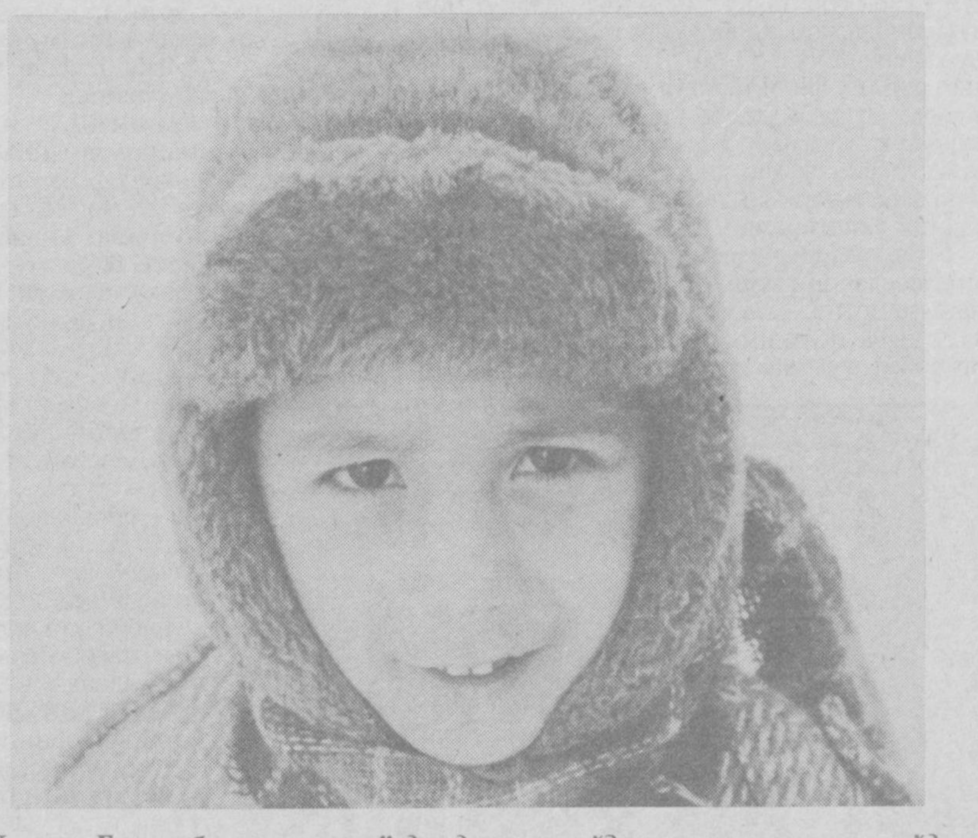

Қизиқ. Баъзи болалар қор ёғди дегунча уйдан чиққилари келмайди. Совуқдан қўрқишармикан ёки, а? Мен эса сираям қўрқмайман. Иссиқ кийимларимни кияман-да, ташқарига чиқиб кетавераман. Кулгига олманг-у, тўғрисини айтсам, қорни кўрсам унинг устида юмалаб-юмалаб ўйнагим келаверади. Келинг, яхшиси, қор ҳақида битта шеър айтиб бера қолай:

— Қор демангиз, ёруғ оламни,
Эртакларга айлантиргич-ку!
Учар отлар ясаб бир зумда,
Барчангизни шайлантиргич — у.

Қор демангиз, ёшлик-ку, ахир,
У ҳеч кимни кутиб турмайди.
Менга ўхшаб йиққанларини
Елкасига ортиб юрмайди.

Ишонсангиз, дўстим, аслида,
Мен баҳсимни энди бошлайман.
Яқинимга келсангиз борми,
Қорбобога кўмиб ташлайман.

Бонг урамиз!

МАЪНАВИЯТГА ЭЛТУВЧИ ЭШИК

ЁХУД МАКТАБ КУТУБХОНАЛАРИНИНГ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА

МАЪЛУМ ВА НОМАЪЛУМ ГАПЛАР

Бугун мустақил юртимизга етук, ҳар томонлама мукаммал ёшлар керак. Хўш, бундай етуклик қандай муҳит ва қандай шароитда вояга етади. Албатта, зукко инсонлар лозим бўладиган жиҳатларни, дейлик, мактабдаги, оиладаги, маҳалладаги хос муҳитни бирма-бир санаб беришади. Бироқ ўқувчи ҳаётида, шунингдек, ўқитувчи ёки раҳбарга ҳам сувдек керак бўладиган яна бир маскан бор. Бу кутубхона!

Кутубхоналарнинг сони, хили кўп, лекин ўқувчи борадиган энг яқин кутубхона мактаб кутубхонасидир. Президентимиз томонидан халқ депутатлари Бухоро вилоят сессиясида, жумладан кутубхоналардаги ночор аҳвол танқид қилинган эди. Ундан кейин бу масала Халқ таълими вазирлигининг ҳайъат мажлисида, режалаштиришларда алоҳида кўтарилди. Жойларда китобларни тартибга солиш, замон талабига жавоб бермайдиганларини макулатурага топшириш бўйича тадбирлар ишлаб чиқилди. Туман ХТБ мудирларининг семинарида ҳам бу масала кўндаланг қўйилди. Биз эса чиқарилган хулоса натижасини кўриш учун жойларни кўздан кечирдик.

Хўш, айни дақиқаларда мактаб кутубхоналари ўзининг масъулиятли вазифасини уддалаяптими? Уларнинг иши ҳозирги талаб даражасидами? Биз Сирдарё ҳамда Жиззах вилоятларидаги қатор мактабларда бўлиб, ана шу масалалар билан қизиқдик.

МУАЛЛИМ КИТОБ ЎҚИМАГАЧ...

Сирдарё вилоятидаги сафаримиз давомида бизга вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Сайфиддин Худойбердиев ҳамроҳлик қилди. Дастлаб Гулистон шаҳридаги 11-ўрта мактаб кутубхонасида бўлдик. Бизни кутубхона мудири Оксана Дьяченко кутиб олди. Кутубхона яхши жиҳозланган. Тартибли, ораста. 6818 дона бадиий китоб бор. 1994 йилда 1134 сўмлик, 1995 йилда 14 минг сўмлик бадиий нашрлар олингани ҳолда, 1996 йилда бир дона ҳам китоб келмаган. Сабабини суриштирган эдик, ўша алмисоқдан қолган жавобни эшитдик: «Маблағ йўқ!».

Китоб олувчиларнинг мазкур ўқув йилидаги варақалари билан танишдик. Бироқ унда бирон ўқувчи, айниқса, юқори синф болаларининг исми-шарифини учратмадик. «Улгуришмабди». Ўқувчиларнинг қандай китоблар ўқиши билан қизиқдик. Ҳатто юқори синф ўқувчиларининг аксарияти асосан эртак китоблар олишган. Таассуфли жойи шундаки, мактабдаги 80 нафар ўқитувчидан 13 тасигина кутубхонага аъзо. Уларнинг ҳам кўпчилигининг би-

(Давоми 3-бетда)

ЖУМЛАДА ЖАҲОН

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов БМТнинг Афғонистондаги махсус миссияси раҳбари Норберт Холлни қабул қилди. Унда мазкур махсус миссиянинг ва Ўзбекистон давлатининг афғон юртида тинчлик ўрнатиш борасидаги саъй-ҳаракатлари ҳамда таклифлари мақбуллиги ҳақида сўз борди.

● Республика Адлия вазирлигининг «Адолат» нашриёти «Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси»ни ўзбек ва рус тилларида алоҳида-алоҳида китоб тарзида нашр этди.

● Парижда конгресслар саройида «Ислом, Франция ва Европа: келажагимизни қандай кўриш мумкин?» деган мавзуда халқаро анжуман бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон вакиллари ҳам иштирок этди.

● Болгариянинг янги Президенти ва вице-президенти Петр Стоянов ва Тодор Кваладжиев ўтган якшанба куни қасамёд қабул қилишди.

● Афғонистондаги толиблар гуруҳлари қарши кучларнинг асосий ҳимоя ҳудудларига яқинлашиб, Саланг тепалигидаги ер ости йўли оғзига келишди.

Толиблар раҳбарияти агар генерал Абдурашид Дўстум ва Аҳмад Шоҳ Маъсуд ўт очишни тўхтатиб, асирлар билан алмашинишига рози бўлса, тинчлик музокараларини ўтказишга тайёр эканликларини билдиришмоқда.

● АҚШ Халқаро валюта жамғармаси кейинги беш йил ичида дунё бўйича қуролланиш ва армия учун сарф этилган маблағ 120,7 миллиард АҚШ долларига қисқарганлигини маълум қилди.

ОШКОРА МУЛОҚОТ

Узбекистон Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида 22 январь куни мамлакат оммавий ахборот воситалари раҳбарлари билан учрашув бўлиб ўтди. Очиқ мулоқот тарзида ўтган бу учрашувни республика Бош вазирининг ўринбосари А. Азизхўжаев бошқарди.

Узбекистон Президенти Ислом Каримов ва ҳукуматимиз республика оммавий ахборот воситалари ишини янада ривожлантиришга катта аҳамият бераётгани учрашувда алоҳида таъкидлаб ўтилди. Оммавий ахборот воситаларида чоп этилаётган ҳар бир материал ҳаққоний, холис бўлиши лозим. Мамлакатимизда амалга оширилаётган буюк ўзгаришларни оммавий ахборот воситалари кенг тарғиб этиши даркор. Матбуот саҳифаларида, телевидение ва радиода маънавиятимиз юксак даражада акс этиши зарур.

Учрашувда ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида оммавий ахборот воситалари саҳифаларида чоп этилаётган мақолаларнинг сифатига алоҳида аҳамият бериш, ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий мавзуларда кўпроқ ёзиш, ижодда бир ёқламаликка йўл қўймаслик, меъёрни унутмаслик, шунингдек, журналист ходимларнинг малакасини ошириш учун уларни қайта ўқитиш ва бошқа масалаларга, мавжуд муаммоларни биргаликда, ҳамжиҳат бўлиб бартараф этиш йўлларига эътибор қаратилди.

Учрашувда сўзга чиққан У. Ҳошимов, Р. Шоғуломов, А. Орипов, С. Саидвалиев, А. Хўжаев, З. Ҳакимов, А. Мелибоев ва бошқалар матбуотнинг таъсирчанлигини ошириш, юртбошимиз томонидан қўйилган вазифаларни бажариш учун нималар қилиш лозимлиги ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

(ЎзА).

«Маърифат»га жавоб берадилар — 2 - бет

«Балки ниятимдан воз кечиб юборарман...» — 3 - бет

«Бойчечак»нинг ибрати нимада? — 4 - бет

— Домла, бизнинг тойчоқни кўп югуртираверманг, жуда озиб кетаяпти.

Наманган туманидаги 37-ўрта мактаб ўқитувчиси Валижон АБДУЛЛАЕВ чизган сурат.

МММ ХАБАРЛАРИ

МАЪРИФАТ КЕЧАСИ

Яқинда Тошкент давлат иқтисодиёт университети қошидаги республика иқтисодиёт лицейида ҳозирги замон ўзбек адабиётининг етук вакили Тоҳир Малик билан талабалар учрашуви ўтказилди. Бу юзма-юз суҳбат маънавият ва маърифат мавзусида бўлиб, қизиқарли адабий кеча тусини олди.

Моҳир ёзувчи талабаларнинг саволларига гоҳ жиддий, гоҳ ҳазил оҳангида самимий ва муфассал жавоб берди. Кечада лицей директори И. Сойибназаров ҳамда лицей ўқитувчилари ҳам сўзга чиқдилар. Улар ҳам маънавият ва бадиий адабиёт муаммолари ҳақидаги фикрларини изҳор қилиб, ёзувчининг бу муаммолар ҳақидаги қарашларини билиб олдилар.

БИЛИМ ҒАЛВИРДАН ЎТДИ

Зангиота туман «Камолот» жамғармаси, марказлашган кутубхоналар тизими ҳамда туман халқ таълими бўлими ҳамкорликда ўтказаётган «Мозийга бир назар» деб номланган танлов ниҳоясига етди. Мазкур беллашув баҳона тумандаги мактаб ўқувчиларининг билим савиялари ғалвирдан ўтказилди. Мусобақа ниҳоясида ғолиб жамоалар ҳомийлар томонидан қимматбаҳо совғалар, махсус ёрлиқлар билан сийланди.

КЕНГАШДА КЕНГ МУҲОКАМА

Қамаши туман халқ таълими бўлими ташаббуси билан «Мактаб бугун ва келажакда» мавзуида илмий кенгаш бўлиб ўтди. Унда тумандаги барча мактаблар раҳбарлари иштирок этишди.

Кенгашда дарсларда ноанъанавийлик, миллийлик, маънавий қадриятларни тиклаш каби масалаларда сўз юритилди. Кенгаш ниҳоясида «Эзгулик гуллари» деб ном олган Қамаши ижодкорларининг тўплам рисоласига фикрлар билдирилиб, юксак баҳо берилди.

УЧРАШУВ БАҲОНА МАКТАБ СОҒИН СИГИРЛИ БЎЛДИ

Яқинда Қўқон шаҳридаги 3-ўрта мактабда ўзбекнинг биринчи шахмат усталаридан ҳисобланган Пулатхон Саидхоновнинг 105 йиллик таваллуд тўйи кенг нишонланганлиги мазкур мактаб жамоаси қалбида узоқ вақт сақланадиган бўлди.

Тантанада Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов ҳам қатнашиб, йиғилганларга ўзининг Ватанга муҳаббат, садоқат руҳидаги шеърларидан ўқиб берди.

Қаранг-а, ишқилиб болапарвар, халқпарвар кишиларимиз кўпаяверсинлар-да! Учрашувдан руҳланган «Роҳат» савдо фирмаси раиси Нуриллаҳожи Абдуллаев жажжиларни хурсанд қилиш учун она-бола сигирни совға сифатида мактаб жамоасига топширди. Умид қилиш мумкинки, мазкур совға мактабга қут-барака, ўзгача файз, болажонларга эса янги-янги орзу-умидлар бахш этади.

Муаллифлар: М. АСҚАРОВА, С. СИРОЖИДДИНОВ, С. ОСТОНОВ, Х. ТУРҒУНОВ.

МММ ХАБАРЛАРИ

Бир соатлик дарс

ТАЪЛИМ ВА САНЪАТНИ УЙҒУНЛАШТИРИБ

Касблар ичида энг шарафли ва масъулиятлиси ўқитувчилик дейишади. Мен ҳам умрини муаллимликка бағишлаган аям ва дадамларнинг касбини эгаллаганман. Ота-онамни пойариқликлар ҳурмат билан тилга олишади. Мен бундан фахрланаман, ота-онамдек ҳурматга, иззатга эга бўлсам, дейман. Шу боис мактабда тасвирий санъат ва чизмачилик дарсларини асосий фанлар қаторига кўтариш иштиёқида тинмай изландим, фан кабинетига 1984 йилда эга бўлдим. Тасвирий санъат ва чизмачилик кабинетини қўлимдан келганича керакли жиҳозлар, кўргазмали қуроллар, ҳар хил стендлар ва ҳозирги замон техника воситалари: киноаппарат, «Украина», эпипроектор, графапроектор, диафильм «Радуга» каби воситалар билан жиҳозладим. Бир йўналишда ишлаш ва ўқиш жуда қизиқарли ҳамда енгил кўчар экан. Тасвирий санъат ва чизмачилик фани машғулотларини ҳар доим янгича усуллар билан ўтаман, дарсга янгиликлар киритаман. Ўқувчилар ўртасида мунтазам равишда ҳар хил учрашувлар, баҳсли мунозаралар ва ҳар хил мавзуда расм кўрикларини уюштираман.

Ўқувчиларга тасвирий санъат ва чизмачилик асосларини тушунтириш услубим мактаб маъмуриятига маъқул бўлгани учун мактабда, сўнгра туманимиз ўқитувчилари орасида тажрибалар оммалаштирилди. Қисқаси, ўқиш, изланишларим зое кетмади.

Қуйида тасвирий санъат ва чизмачилик фани ўқитувчиларига ёрдам сифатида 5-синфдаги ностандарт дарслардан бирини улар ҳукмига ҳавола этмоқчиман.

Ўқувчилар билан саломлашиб, давоматни аниқлаб оламиз. Янгиликлар ҳақида 2-3 дақиқа савол-жавоб ўтказамиз. Сўнгра ўқувчиларнинг назарий билимини тест саволлари орқали мустаҳкамлаймиз.

Савол варақаси билан биргаликда жавоб тестлари тарқатилади. Гуруҳ бошлиқлари 5 дақиқадан сўнг жавобни йиғиб беради. Калит ёрдамида жавоблар баҳоланади. (10 дақиқа атрофида). Баҳолар аниқланади: нечта «5», «4» ва «3». Қайси бир гуруҳда «5» баҳо кўп бўлса, ғолиблик байроқчаси ўша гуруҳга берилади.

Синф тахтасига бугунги кун, ойни ёзамиз. Мавзуни топишмоқ ҳолатида тасвирни чизиб ўқувчиларга мурожаат қиламиз. Ўқувчилар чизилган муаммоли тасвирга эътибор қилиб мавзуни аниқлашади.

Мавзу: «Уй жониворларини тасвирлаб расмини чизиш».

Таълимий мақсад: уй жониворлари ҳақида тушунча бериш, уларнинг тасвирини тасаввурида чизишга ўргатиш.

Тарбиявий мақсад: ўқувчиларнинг уй жониворларига бўлган меҳр-муҳаббатини ошириш, ғамхўрлик қилишга ундаш.

Дарс жиҳози: уй жониворларининг тасвири, ҳар хил ўйинчоқлар, рангли китоблар, радиола.

Дарснинг бориши: уй жониворларига нималар киради? Уларнинг тури, хили, яшаш шароити инсонларга фойдали томонлари ҳақида тушунча берилади. Сўнгра ўғил-қизлар (олдинги дарсда уларга уй жониворлари ҳақида шеърлар ёд олиш топшириғи берилган) шеърларига мос ниқоб ёки тасвирни қўлда ушлаб шеър айтишади.

1-ўқувчи: Бизлар учун қадрдон
Жониворлар бўлди жам.
Қўй, эчки-ю, ит, мушук,
Думи ўроқ хўроз ҳам.
2-ўқувчи: Қатордан жой олдилар
Бошқа жониворлар ҳам,
Не дерлар бўлиб қатор,
Тингланг бериб эътибор.
3-ўқувчи: Оқарганда еру кўк,
Қичқираман қу-қу-қуқ,
Севаман болаларни
Уйғотаман уларни.
4-ўқувчи: Сувда сузиб ғоқ-ғоқ, ғоқ,
Гоҳ ошаман умбалоқ.
Қувишади болалар,
Шундан бўлар вақтим чоқ.
5-ўқувчи: Ҳовли бўйлаб юраман,
Қоровулдай тураман,
Бегонани йўлатмай,
Тунда тинмай ҳураман...

Бошқа ўғил-қизлар баҳсни худди шу усулда давом эттирадилар. Шеърхонлик тугагач, ўқувчиларга мурожаат қилиб мана шу жониворларнинг қайси бири мучал йилига киритилган, деб савол бераман, ўқувчилар қўл кўтариб жавоб беришади. Яна бу жониворларни ўқувчилар ёрдамида уй ҳайвонлари ва паррандаларига ажратамиз-да, уларга раҳматнома эълон қилиб жойларига ўтиришга рухсат бераман.

Дарсимизнинг ажойиб қисми «Тез-тез ўйла, тез-тез сўйла» мусобақалари ўйинини бошлаймиз. Қани, 1-шарт бўйича тасвирдаги топишмоқни ўқиб жавобини ким топади? Икки ўқувчи қўл кўтариб чиқиб бири жавоб беради. Ғолиб мукофотланади (қалам, учирғич).

2-шарт. Топишмоқни эшитиб жавобини доскага чизиш. Истаган ўқувчидан иккитаси чиқиб қайси бири тез бажарса, ўша ғолиб деб топилади. Яна мукофот билан тақдирланади.

Болажонлар! Навбат — сеҳрли қаламимизга! Шундан сўнг синф тахтасига илинган кўргазмалардан, стол устидаги муяж ва ҳар хил жониворларнинг ўйинчоқ ҳолатларини ўқувчилар билан таҳлил қилиб, уларнинг тузилиши ҳақида маълумотга эга бўлгач, расмни чизиш босқичларини кўздан кечирадилар. Ўқувчилар альбомларининг янги варағини очишиб, қўлга қалам олишади.

1-қатор — Айлантириб чизамиз.
2-қатор — Илмоқ қилиб чизамиз.
3-қатор — Ўхшатмасдан қўймаймиз, — деб, тасаввуридаги энг яхши кўрган жониворни суратини чиза бошлайди. Синф хонада майин куй таралади, ўқувчилар куйдан илҳомланиб, завқ билан ишлашади. Ўқувчилар хаёлини бузмасдан секингина парталар оралаб юриб, уларнинг ишини зимдан кузатаман, албатта, бу вақтда доскадаги ва стол устидаги барча нарсалар йиғиб олиниб қўйилади. Чунки ўқувчилар уларга қараб хаёли бузилиши мумкин. Уларнинг ишини кузатиб хато-камчилигини кўрсатиб, энг яхши ишлар ўқувчиларга намуна қилиб кўрсатилади-да, баҳо қўйилади. Анчагина хатога йўл қўйилган ишларни биргаликда таҳлил қилиб, камчилиги айтилади. Уйида яна бир бор уй жониворларини яқиндан кўздан кечириб, машғулотни давом эттириш уйга вазифа қилиб берилади.

Танаффусга қадар қолган 2-3 дақиқадан ҳам унумли фойдаланиб, ўқувчиларга алифбодаги қайси ҳарфлар ва қайси сонларнинг кўриниши уй жониворларига ўхшаб кетишини тасаввур қилишини таклиф этаман. Ўқувчилар галма-гал доскада ўзи тасаввур қилган жониворларини ҳарфга ёки сонларга ўхшатиб тасвирини чизади. Ўрдак «икки»га, Мушукни «М» ҳарфига қиёс қиладилар. Хуллас, ўғил-қизлар бир соатлик дарсдан ўзига хос кайфиятда чиқишади, кейинги машғулотларни интизорлик билан кутадилар.

**Озодгул УМУРЗОҚОВА,
Самарқанд вилояти Пойариқ туманидаги 6-ўрта мактабнинг тасвирий санъат ва чизмачилик фани ўқитувчиси.**

Тадорик

ТАНЛОВ ЭМАС, БАЙРАМ БЎЛАДИ

«Қўшиқ айтган етар муродга» дейдилар. Дарҳақиқат, қўшиқ муродга элтувчи йўл, айни пайтда маънавиятнинг ўзагидир. Ёмон одам яхши қўшиқ айтолмагани каби, яхши қўшиқ айтган одамнинг қалби тоза бўлади, унинг қўлидан ёмонлик келмайди. Ҳар ҳолда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан «Ўзбекистон қўшиқ байрами» тўғрисида қарор қабул қилинганлиги бежиз эмас. Айни кунларда ушбу қарорнинг амалдаги ижросини таъминлаш ишлари, қўшиқ байрамига тайёргарликлар жойларда қизғин бошлаб юборилди. Ушбу қизғин тадорик руҳини, жумладан, маориф соҳасида ҳам кўриш мумкин.

Яқинда республика Халқ таълими вазирлигида ушбу масала бўйича навбатдаги йиғилиш бўлиб ўтди. Унда халқ таълими вазири Ж. Йўлдошев ҳамда таълим тизимида қўшиқ байрамини ўтказиш бўйича ташкилий қўмита раислари, жумладан, ушбу қўмитанинг вилоятлардаги аъзолари иштирок этиб, қўшиқ байрамини юқори савияда ўтказиш, бу борада жойларда ўтказилажак тадбирлар хусусида келишиб олдилар. Йиғилишда қатнашган болалар шоирлари ҳамда қўшиқлари бастакорлари ҳам тайёргарликларни пухта олиб бориш тўғрисида ўз фикр-мулоҳазаларини ўртоқлашдилар.

«Ўзбекистон қўшиқ байрами», — деди йиғилишда Жўра Йўлдошев, — ўз номига кўра одатдаги кўрик-танлов эмас, байрам қилиб белгиланган. Демак, байрам байрамдай ўтиши зарур. Бу байрамга оммавий тус беришда эса бизнинг вазифамиз улкан. Чунки байрам, аввало болаларники, қуйлагандагина, бошқалар уларга жўр бўлади.

И.БЎРИБОЕВ.

ВАЗИР ВА ФАОЛ ТАЛАБАЛАР МУЛОҚОТИ

Куни кеча Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтининг фаол талабаларидан бир гуруҳи Халқ таълими вазирлигига йиғилишди. Йиғилган талабаларнинг юз-кўзида андак таажжуб, андак хавотир, андак ҳаяжон кезиниб юрар, бу улар кўпдан буён юқори идораларнинг юқори лавозимли раҳбарлари билан юзма-юз ўтирмаганидан дарак берар эди. Тағин, бу ёшларни халқ таълими вазири Ж. Йўлдошев шахсан таклиф этганини айтмайсизми?

— Сизлар билан анчадан бери очиқ кўнгилдан, очиқча суҳбат қуришни ният қилиб юргандим, — деди вазир мулоқотни бошлар экан. — Чунки институтингизнинг ўқув, маиший ҳаётида тўпланиб қолган муаммоларни ўзаро бартараф этишга киришмасак, бизга ҳеч ким четдан кўмак бермайди.

Дарҳақиқат, мулоқот қизғин тус ола бошлади. Йиғилганлар йиғилиб қолган дардларини, таклифларини бирин-кетин ўртага ташлашга ҳаракат қилишди.

Талабаларнинг таъкидлашича, Низомий номидаги Тошкент педагогика институти «Маърифат» газетасида, бир неча нуфузли мажлисларда қаттиқ танқид тиғига олингач, бу ердаги аҳвол ижобий томонга кескин ўзгарди. Талабалар ётоқхоналари таъмирланди, маиший ҳаётга зарур бўлган ошхона жиҳозлари, плиталар, жўмраклар келтириб ўрнатилди. Дам олиш хоналари, маънавият ва маърифат хоналари ташкил этилиб, у ерда талабалар кўнгилли ҳордиқ чиқариши учун барча шарт-шароитлар муҳайё этилди. Телевизорлар ўрнатилди, турли-туман китоб-журналлар келтирилди, газета тахламлари ташкил қилинди. Хуллас, бир сўз билан тавсифлаганда, танқидларда тилга олинган жиддий нуқсонлар деярли бартараф этилди. Бунинг барчаси қувонарли, албатта. Бироқ, катта меҳнату маблағлар эвазига намунали ҳолга келтирилган ётоқхоналардаги шундай ижобий аҳволни қандай қилиб ҳамиша сақлаб туриш мумкин? Талабалар, аспирантлар ўртасидаги лоқайдлик, хўжасизликка barҳам беришнинг иложи борми? Умуман, талабалар ётоқхонаси чинакам талабалар уйига айланадими?

Мулоқот пайти асосан шундай саволлар юзасидан мулоҳазалар, мунозаралар қизғин тус олди. Талабалар таклифларидан шу нарса маълум бўлдики, талаба биринчи курсга қабул қилинганданоқ у билан шартнома тузиш зурур. Шартномага кўра, талаба ўзига ажратилган хонада беш йил ўқув давомида яшайди. Талаба бу хонани ўз уйидай кўриб, унинг бust-бутлигига, жиҳозларига масъулият билан қарайди. Энг муҳими, ўша талабада «келгуси йил бошқа хонада яшайман-ку» деган бепарволикка чек қўйилади.

Талабаларнинг бу таклифи вазирлик раҳбарларига ҳам маъқул тушди. Қолаверса, халқ таълими вазири Ж. Йўлдошев кўпдан бери ана шундай иш усулини режалаштириб юргани маълум бўлди.

Мулоқот сўнгида бундан буён талабалар уйида бошқарув, ташкилий, хўжалик юмушларининг барчасини талабалар ўз зиммасига олишларини, ортиқча буйруқбозлик, қоғозбозликка йўл қўймасликларини ёшлар бир неча бор таъкидладилар.

— Келгуси сафар мен сизларни таклиф этмайман, — деди суҳбат охирида Ж. Йўлдошев, — тўғрироғи, сизлар мени ўз уйларингизга, яъни талабалар уйига таклиф этишларингизни, қандай яшаб, қандай ўқиётганларингизни кўрсатишларингизни истардим. Сизлар учун барча ёрдамга тайёрмиз.

Йиғилганлар вазирни тез орада пойтахт олий ўқув юртлари ичида энг намунали олий ўқув юртига, талабалар уйи ичидаги энг намунали талабалар уйига таклиф этишга ваъда бердилар. Бу ваъда самимий суҳбатдан сўнг самимий кўнгилдан самимий оҳангда чиққани шубҳасиз...

**Луқмон БЎРИХОН,
«Маърифат»нинг махсус мухбири.**

«ТАЛАБАЛАРГА ШАРОИТ ЯРАТИЛДИМИ?»

«Маърифат»га жавоб берадилар

Газетанинг шу йил 18 январь 6-сонида чоп этилган «Талабаларга шароит яратилдими?» сарлавҳали мақола ўз вақтида ёзилган ва ундаги кўрсатиб ўтилган камчиликлар ўринлидир.

Ушбу мақола талабалар уйларида маънавий-маърифий масалалар билан шуғулланувчи масъул ходимларнинг 1997 йил 18 январдаги умумий йиғилишида ҳамда институтимиз жамоа аъзоларининг 1997 йил 20 январдаги умумий йиғилишида муҳокама этилди ва ушбу камчиликларни бартараф этиш юзасидан аниқ чора-тадбирлар белгилаб олинди. Жумладан, бугунга қадар қуйидаги ишлар амалга оширилди:

— Институтимизнинг мавжуд 8 та талабалар уйларида «Маънавият ва маърифат» хоналарини ташкил этиш тугалланди ҳамда ушбу хоналар маънавиятимиз тараққиётига катта ҳисса қўшган буюк алломаларимизнинг суратлари, ҳикматли сўзлари, шунингдек, тарихий ёдгорликларимиз акс этган расмлар билан безатилди. Бундан ташқари ушбу хоналарда мустақиллигимизнинг асосий тамойиллари бўлган республикамиз байроғи, мадҳияси ва герби бўлишига эришилди.

— «Маънавият ва маърифат» хоналарининг барчасига тўлиқ янги телевизор олиб берилди, шунингдек, барча талабалар уйларига телефонлар ўрнатилди.

— Барча талабалар уйларидаги «Маънавият ва маърифат» хоналарида кичик кутубхоналар ташкил этилди ҳамда ушбу хоналар илмий, бадиий китоблар, шунингдек, истиқлолимизни мадҳ этувчи сиёсий китоблар ва Президентимиз асарлари билан таъминланди. Бундан ташқари мазкур хоналар ҳар кунлик газета билан таъминланмоқда.

— Таъмирталаб «Маънавият ва маърифат» хоналари, шунингдек, барча талабалар уйларининг кириш қисмлари таъмирланди ва бир хилда керакли жиҳозлар билан жиҳозланди.

— Барча ётоқхоналар — талабалар уйлари, комендант — талабалар уйи мудири, студсовет — талабалар уйи сардори каби янги номлар билан аталадиган бўлди. Бу борадаги ташкилий ишлар охирига етказилди, мавжуд талабалар уйларининг барчаси пешлавҳалар билан таъминланди.

— Талабалар уйларида маънавий-маърифий ишларни янада такомиллаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш мақсадида институт ректорининг 1996 йил 17 декабрдаги 226- У сонли буйруғи билан барча талабалар уйларида маънавий-маърифий масалалар бўйича декан муовинлари штати жорий этилди ва уларга бир қанча имтиёзлар берилди. Шунингдек, талабалар уйларидаги кичик кутубхоналарнинг мунтазам ишлашини таъминлаш мақсадида мавжуд 8 та талабалар уйларига кутубхоначи штатлари берилди ҳамда улар ўз фаолиятларини бошладилар.

— 1-сонли талабалар уйидаги ҳожатхоналар янгидан тўлиқ таъмирдан чиқарилди ва кеча-кундуз ишламоқда.

— Мақолада таъкидлаб ўтилган барча сантехник ишлар амалга оширилмоқда ва яқин кунлар ичида ниҳоясига етказилади. Талабалар уйларидаги ошхоналар чиқиндилар учун қутилар билан таъминланди, газ плиталарининг барчасини ишлатиш учун чоралар кўрилмоқда, кранларга жўмраклар қўйилди.

— Иш пайтида спиртли ичимлик ичгани учун профессор С. Йўлдошбеков ҳамда 2-талабалар уйи мудири Р. Болтаевская эгаллаб турган лавозимларидан четлаштирилди.

— Талабалар уйларида факультет раҳбарлари турли мавзуларда учрашувлар, мунозаралар, давра суҳбатлари ўтказилишига алоҳида эътибор бермоқдалар.

**Б. Ғ. ҚОДИРОВ,
Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти ректори.**

Махсус мактаб-интернатларида

Пойтахтимиздаги 101-болалар махсус интернатида 3 ёшдан 16 ёшгача нутқида камчилиги бўлган (кар-соқов) ўғил-қизлар тарбияланяпти. Бағри кенг тарбиячилар кичкинтойларни ўз болаларидай севадилар, оқ ювиб, оқ тарайдилар. Мазкур гўшада тўкин-сочинлик, ҳамма нарса бисёр: гўшт, ёғ, кўкатлар, мевалар, турфа хил анвойи гуллар... Фақатгина улар теварак-атрофни, борлиқни эшитишмаса-да қалб қулоғи билан ҳис этишади. Дарвоқе, бу ердаги болалар тарбияланиш билан чекланибгина қолмай, 9-синфгача билим ҳам оладилар. Меҳрибонлик уйида болажонларнинг яйраб-қувнаб ўсишлари учун барча шароитлар яратилган. Жумладан, турли жиҳозлар билан безатилган синф хоналари, ўқув заллари, тўгараклар учун махсус хоналар ана шулар жумласидандир. Болалар кунига тўрт маҳал иссиқ овқат тамадди қилишади. Ўқув қуроллари, кийим-кечаклар давлат ҳисобидан. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, пойтахтимиздаги 101-меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари ишончли қўлларда таълим ва билим олмоқдалар.

Суратда: *махсус интернат ҳаётидан лавҳалар.*

Рашид ГАЛИЕВ олган суратлар.

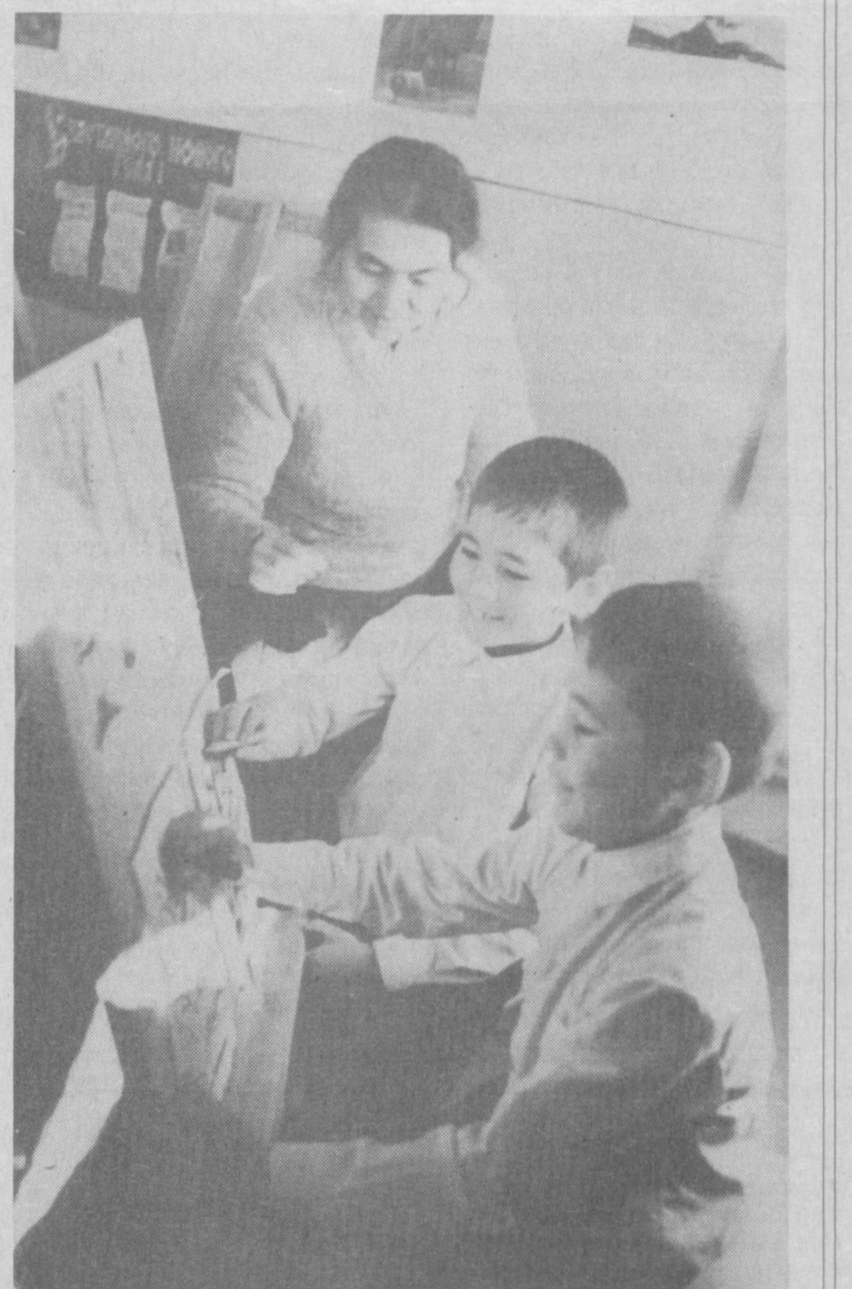

МУАЛЛИМЛАРГА УЙГА ВАЗИФА

Эндиликда Малайзиянинг Перак штатида ўқитувчилар ойига 700 бетдан ошиқ адабиёт ўқишлари ҳамда ўзаро муҳокама ўтказиб туришлари керак. Штат халқ таълими бошқармасининг янги қарорида шундай кўрсатилган, бироқ қарорни бажармайдиганларга бирор-бир чора ҳам киритилмаган.

58 ТИЛНИ ЎРГАНДИ

Бразилияда яшовчи 43 ёшли Зиёд Фавзийнинг исми-шарифи яқинда Гиннеснинг рекордлар китобига киритилди. Салкам 58 тилда суҳбатлаша олувчи муаллим Фавзийнинг қобилияти жуда кучли. Ҳозир у Антил оролидаги папиаменто тилини ўрганиш билан банд.

ГЕНЕТИК ТАЪҚИҚ

Бир гуруҳ япон олимларининг Мўғулистон археология маркази билан ўтказган тадқиқотлари жараёнида монголоид ирқига мансуб одам организмида спиртни парчаловчи ферментлар 5-8 фоизи, европоид ирқида эса 10-15 фоиз бўлиши аниқланди. Монголоид ирқига мансуб кишиларга спирт генетик жиҳатдан номақбул, демоқда япониялик мутахассислар.

ЮРАК ХАСТАЛИГИГА САБАБ

Буғу ови билан шуғулланувчилар юрак хасталигига кўп дучор бўлишади. Бу ҳақда АҚШ кардиологларининг йиллик конференциясида келтирилган далилларга кўра, Мичиган штатидаги 25 овчидан 17 нафарида юрак касаллиги аниқланган касалликка машаққатли ов сабаб бўлган.

АНТАРКТИДА САЁҲАТИ

Норвегиялик машҳур сайёҳ Борге Оусланд биринчи бўлиб Антарктидани кесиб ўтди. Мак-Мердо бўғозидаги Янги Зеландиянинг тадқиқот станциясига етиб келгунча саёҳатчи 64 кун давомида ёлғиз ўзи чанғида 2.829 километр масофани босиб ўтди.

«НЕГА «А»ДАН СЎНГ «Е» НИ ЁЗДИНГИЗ?»

Ҳурматли муштарийлар! Газетамизнинг ўтган сонидан янги алифбомизнинг ўқувини бошладик. Бир неча муштарийларимиз қўнғироқ қилишиб, саволлар билан мурожаат қилишди. Уларнинг асосийси ***«Машғулотингизда нега «А» дан сўнг «Е»ни ёздингиз? ва «Нега ёзма шаклини бермаяпсизлар?» каби саволлар эди. Биринчи саволга жавобимиз оддий: Ҳарф ўрганишни унлилардан бошладик. Иккинчисига машғулот муаллифининг айби йўқ. Бизга тақдим этилган машғулотларда ҳарфларнинг ёзма шакллари ҳам кўрсатилган. Бироқ, унинг ёзма шаклларини ёзиш ҳозирча компьютерларнинг «қўлидан» келмаслиги боис биз сизга уларни етказа олмадик. Бунинг технологияси келажакда ўйлаб топилар.***

Лекин ҳарфларнинг ёзувидаги шакли ва бир-бирига қўшиб ёзиш бўйича Йўлдош Абдуллаевнинг мақоласини (ёзма шакллар ҳаттот томонидан ёзилган) нашрга тайёрлаш билан машғулмиз. Уни ҳадемай эътиборингизга ҳавола қиламиз.

Қўнғироқ ва сўровлар учун раҳмат, азиз муштарийлар. Доимо бирга бўлайлик! МАШҒУЛОТИМИЗ ЭСА ДАВОМ ЭТАДИ.

ТАҲРИРИЯТ.

Лотин алифбосига асосланган янги ўзбек ёзувини ўрганамиз

ИККИНЧИ МАШҒУЛОТ

Ii (Ии)

I i — лотинча босма шакли. Кирилл ёзувида бу ҳарфнинг босма шакллари И и. I i ҳарфининг талаффузи ҳар иккала ёзувда ҳам ўз ҳолича, яъни ўзгаришсиз айтилади. I i ҳарфи алифбо тартибида саккизинчи ўринда жойлаштирилган, кириллчада эса И и ҳарфи ўнинчи ўриндадир.

Энди машғулотимизнинг якка тартибда, сўзлар таркибида ва сўзлар воситаси билан тузилган содда гаплар таркибида ифода этилишини бирма-бир кўздан кечирайлик:

Ish— иш, iz — из, yil — йил, til— тил, tish — тиш, qish — қиш, xirmon — хирмон, iymon — иймон, ikki — икки, bilan — билан, kishi — киши, ko‘rik — кўрик, chiroq — чироқ, o‘g‘il — ўғил, biroq — бироқ каби.

Bu yil yaxshi keldi — Бу йил яхши келди. Bolaning tishi chiqdi — Боланинг тиши чиқди. Qish yaqinlashdi — Қиш яқинлашди. Dilshoda shoyi ko'ylak kiyibdi — Дилшода шойи кўйлак кийибди. Ish bilan keldim — Иш билан келдим, каби.

Вазифа: I i ҳарфини мукаммалроқ ўзлаштириб олиш учун ушбу ҳарфни якка ҳолда, сўзлар таркибида ва сўзлар орқали тузилган гапларни икки-уч мартадан ўз дафтарингизга кўчириб ёзинг.

O o (О о)

O o — лотинча босма шакли. Бу ҳарфнинг катта-кичик ёзма ва босма шакллари кириллчада ҳам лотинчадаги кўринишда қўлланилади. O o ҳарфининг талаффузи ҳам ўз ҳолича ўзгаришсиз айтилади.

O o ҳарфи жорий этилаётган лотин ёзувига асосланган алифбомиз таркибига кўра, унинг ўн тўртинчиси ҳисобланади. Кирилл ёзувида эса ўн олтинчи ўринда белгиланган.

Энди, бевосита, машқ қилишга ўтамиз. Машқ машғулоти иккинчи сабоқдаги каби ҳарфий машқ, ҳарф қатнашган сўзлар машқи ва содда гаплар машқи билан олиб борилади:

Ota — ота, opa — опа, omon — омон, oltin — олтин, lola — лола, quyosh — қуёш, xola— хола, xotin — хотин, to‘lin — тўлин, mukofot — мукофот, non — нон, oq — оқ каби.

Onam keldi — Онам келди. Otam ishda — Отам ишда. Opang qani — Опанг қани. Nonning ushog‘i ham non — Ноннинг ушоғи ҳам нон. Bulutlar ortidan to‘lin oy ko'rindi — Булутлар ортидан тўлин ой кўринди. Jo‘ra aka keldi — Жўра ака келди.

Otangni chaqir — Отангни чақир. Olim yaxshi baho oldi — Олим яхши баҳо олди. Odil, lolani ol — Одил лолани ол.

Вазифа: юқоридаги машғулотлар бўйича ҳар бир шаклга уч-тўрттадан намуна ёзиб келинг. Ҳарфий белгини беришда унинг босма ва ёзма шаклларига алоҳида эътибор беринг. Чунки улардаги фарқни эътиборсизлик натижасида кўз илғамай қолиши ҳам мумкин.

(Давоми бор).

Дарсликларни варақлаганда

ЎРГАТИШ ОСОН, АММО...

Бошланғич синф ўқитувчиси бўлганлигим учун ҳам, лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосида чиқарилган «ALIFBE» дарслиги ҳақида мулоҳазаларимни айтишга ўзимни ҳақли деб ҳисоблайман.

Мактабимиз кутубхонасига икки хил нусхадаги «ALIFBE» келтирилди. Мен иккаласини ҳам варақлаб кўриб, ўз синфимни О. Шарафиддинов, Қ. Абдуллаева, К. Назаров, М. Ғозихўжаева ва С. Маъруфжоновалар иштирокида тузилган «Шодлик» алифбеси асосида ўқитишни ихтиёр қилдим.

Бу «ALIFBE»да сўзлар тузиш учун ҳарфларнинг жойлаштирилиши, сўзларни бўғинларга ва ҳарфларга бўлиб катакчаларга ажратиб кўрсатилиши, менимча, ўқувчиларни ўқишга ўргатишни осонлаштиради.

Умуман олганда, «ALIFBE»ни яратиш учун анча меҳнат қилинган, суратлар билан яхши безатилган. Дарсликнинг ижобий томонларини айтаверсам гап кўп. Бироқ ўқитиш жараёнида бу қўлланманинг баъзи камчиликлардан ҳам холи эмаслиги маълум бўлди.

Биринчидан, «ALIFBE» муқоваси юпқа қоғоздан ишланган бўлиб, бу китоб билан эндигина дўстлашаётган ўқувчилар ёшига мос эмас.

Иккинчидан, «ALIFBE»нинг суратли алифбосида ўқувчиларга нотаниш суратлар ҳам ишлатилган. Масалан, Dd ҳарфига дельфин, Jj ҳарфига жайра, Pp ҳарфига пингвин, Ng ҳарфига кенгуру ва ҳоказо. Ўқитувчи сифатида менинг ўзим дельфинни, жайрани, пингвинни ва кенгуруни фақат телевизорда ва суратларинигина кўрганман, холос. Бу суратлар ўрнига, ҳали энди ҳарф ўрганаётган ўқувчиларга таниш суратлар ишлатилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Учинчидан, «ALIFBE»да баъзи хатоликларга ҳам йўл қўйилган. Масалан, суратли алифбонинг Zz ҳарфида жирафа сурати қўйилибди. Яна китобнинг 15-бети охирги қаторида: «— Ali, ana innana », — деб ёзилибди. Иннана сўзини мен биринчи бор эшитишим.

Мен ҳурматли муаллифларни танқид қилиш фикридан мутлақо йироқман, ёзганларим каминанинг мулоҳазалари, холос.

**С. БЕРДИЕВ,
Ургут туманидаги 22-ўрта мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси.**

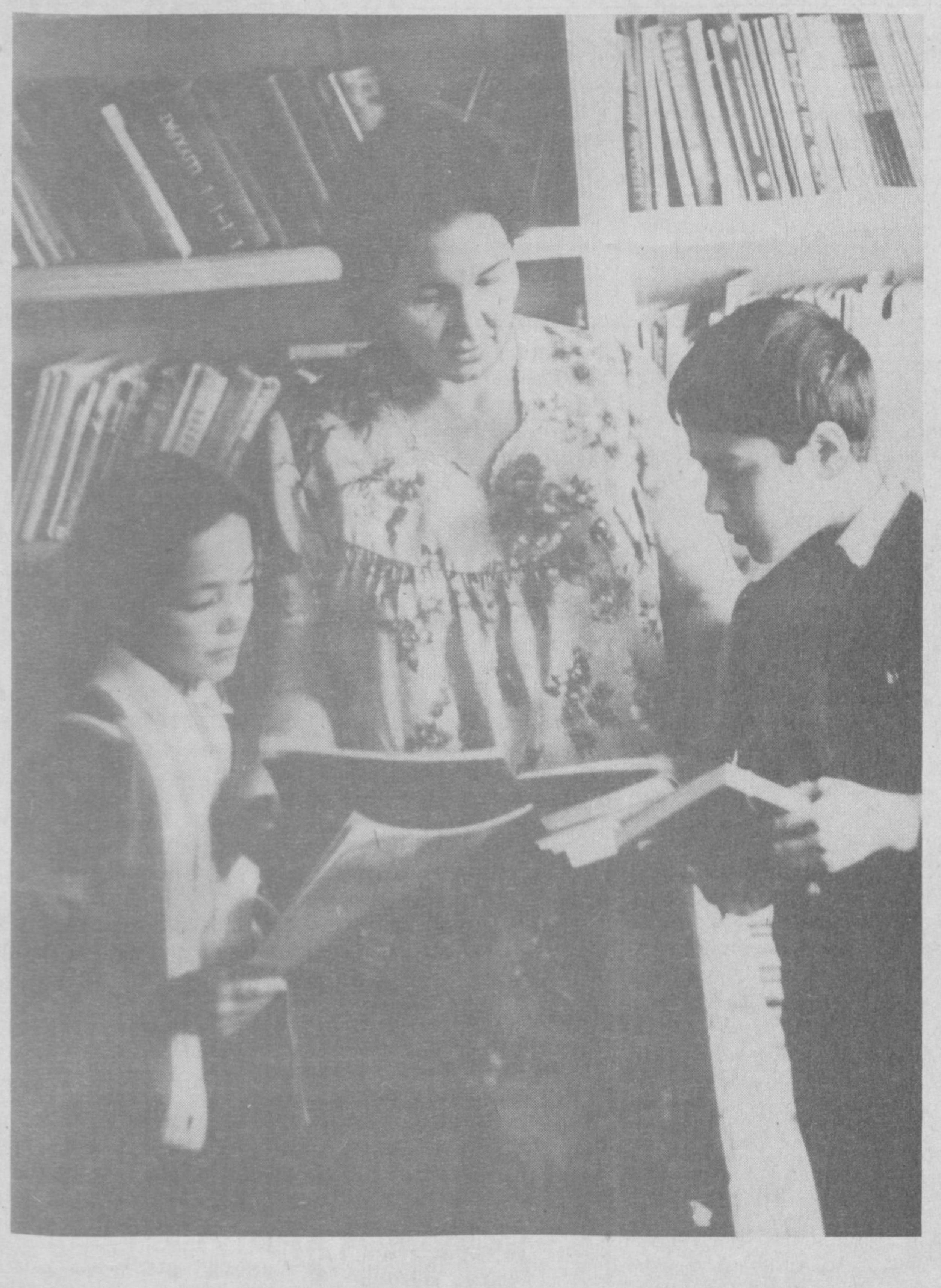

(Боши 1-бетда)

соти ўз фанига тааллуқли қўлланмалардан иборат. Дарвоқе, устозларнинг ўзи ҳам ўқувчиларга «ўрнак» бўлиб, бу йил кутубхонага умуман яқин йўлашмаган. Китобларга назар соламиз. Бундан 10—15 йил олдин чоп этилган бадиий нашрлар. Ҳатто, жуда чиройли, рангли қилиб ишланган «СССР тарихи» дарслиги савлат тўкиб турибди.

— Бу нима қилиб адашиб юрибди, нега олиб ташламадингиз, — дея Оксана Дьяченкодан сўрадик.

— Ўқувчилар фойдаланишяпти, — дея мужмал жавоб берди мудира.

Унинг бу жавобидан бизда иштибоҳ пайдо бўлдики, наҳот мактабнинг тарих муаллимлари «Ўзбекистон халқлари тарихи» қўлланмаси, «Ўзбекистон тарихи» дарслиги яратилганлиги, «Ўзбекистон тарихини ўқитиш ва ўрганишнинг ягона концепцияси» бўйича амалий ишлаш мумкинлигини билишмаса...

КАБИНЕТЛАРИДАН ТАШҚАРИГА ЧИҚИШМАЙДИМИ?

Тасвирий санъат инсон шуурига жуда тез таъсир этувчи санъат турларидан. Шу боис, «Қизил империя» мазкур санъатдан тарғибот учун обдон фойдаланди. Ҳаммаёқ улкан-улкан плакатлар билан тўла бўларди. Мақсад: авомнинг онгига ўз ғояларини чуқурроқ сингдириш эди.

Янгиер шаҳридаги 6-ўрта мактаб остонасига қадам қўйдигу, «ёппирай» дея ёқамизни ушладик. Мактаб биносининг ташқи деворига ишланган катта девор-сурат(панно)да Кремль ва унинг бешқирра юлдузи нур сочиб турибди. Қарангки, мактаб йўл бўйида, яна бунинг устига, шаҳар ҳокимияти биносидан (ҳозир бошқа ёққа кўчишибди) қўл узатса етгулик масофада жойлашган. Шу пайтгача шаҳар акобирларининг мазкур сувратга кўзлари тушмаган деб айтиш кулгили. Ёки улар ўз кабинетларидан ташқари чиқишмайдими?!

Ҳафсаламиз пир бўлиб, 2-ўрта мактабга ўтдик. Мазкур мактаб кутубхонасида 4 мингта бадиий китоб бор экан. 1990 йилдан буён умуман китоб олинмаган. Ўқувчиларнинг китобхонлиги жуда паст. Ушбу ўқув йилида юқори синф ўқувчилари умуман кутубхона остонасини ҳатлаб ўтишмаган. Мактабдаги 40 та муаллимнинг 30 таси кутубхонага аъзо. Ўқувчиларни жалб этиш учун нима ишлар қиляпсиз, деб кутубхона мудираси Ҳадича Аллабердиевадан сўраганимизда у киши мактаб миқёсида ўтказилган икки-уч тадбирни санашдан нарига ўтолмади.

ТАДБИР АФЗАЛМИ ЁКИ КИТОБ?

Сирдарё вилояти бўйича мактаб кутубхоналари учун қарийбки беш йилдан буён бадиий китоб олинмаган. Биз халқ таълими бошқармаси бошлиғининг молия ишлари бўйича ўринбосаридан аниқлик киритиб беришни

МАЪНАВИЯТГА ЭЛТУВЧИ ЭШИК

сўрадик. Уринбосарнинг айтишича, маҳаллий бюджетнинг «бошқа харажатлар» бандида бадиий китоблар олиш ҳам назарда тутилган. Ажратиладиган 200-300 минг сўм тадбирлардан ортмаяпти.

Қизиқ. Тадбирлардан кўра (албатта, бу ҳам керак) бир дона бадиий китоб ўқувчига кўпроқ фойда келтирмайдими?

Ушбу муаммо бўйича қандай чоралар кўрилаётгани ҳақида вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Сайфиддин Худойбердиевдан сўрадик:

— Аввало, ўқувчиларнинг уйларидаги ортиқча китобларини олиб келтириш билан ҳал этишга уриняпмиз. Яна макулатура топшириб, ўшанинг пулига китоб сотиб оляпмиз. Бироқ бу жуда оз...

ЎХШАШ МАНЗАРАЛАР

Жиззах вилояти мактаблари кутубхоналарида ҳар тугул озми-кўпми ҳар йили бадиий китоб олиняпти экан. Жиззах шаҳридаги 6-ўрта мактаб кутубхонасидамиз. Кутубхона анча ораста. Бироқ, ички манзара худди юқоридагидек 75 нафар муаллимдан 30 нафаригина кутубхонага аъзо. Ўқувчиларнинг китобхонлиги паст. Совет даврида яратилган, ўша тузумни мадҳ этувчи асарлар ҳали ҳам бор. Собиқ доҳий «ўз вақтида ёзилган китоб» дея таърифлаган Горькийнинг «Она» романи, Фадеевнинг «Ёш гвардия», Островскийнинг «Пўлат қандай тобланди» асарлари баъзи ўзбек ёзувчиларининг собиқий шўро даврини мадҳ этган китоблари... саф тортиб турибди. Қизиғи шундаки, бизга ҳамроҳлик қилган шаҳар халқ таълими бўлимининг кутубхоналар бўйича услубчиси Маъмура Раҳимованинг ўзи қандай китоблар жоиз, қайсилари ножоизлигини билмайди.

Пахтакор туманидаги А. Қодирий номидаги 9-ўрта мактаб кутубхонасининг аҳволи анча аянчли. Бу ердаги мавжуд 2 мингга яқин китобдан бор-йўғи 180 (?) тасигина ўзбекча. Қолганлари рус тилида. Сабабини сўрасак, бу ер олдин рус мактаби бўлган эди, дея важ кўрсатишди. Мактаб ўқитувчилари умуман бадиий китоб олишмаган. Китобхон ўқувчилар ҳам оз. Нега бундай, дея суриштирсак, мавжуд китобларнинг ҳаммасини ўқиб бўлишган, дейишди. Ўзбекча китобларнинг сонини кўпайтириш ҳақида эса индашмади.

* * *

Мана, икки вилоят мактабларидаги айрим кутубхоналар аҳволи билан қисман танишдингиз. Аввало, юртимиз келажаги бўлмиш маънавий баркамол ёшларни тарбиялашда мактаб кутубхонасининг ролини мутасаддилар чуқур тушуниб етишмаган кўринади. Акс ҳолда, юқоридагидек манзараларга дуч келмасдик.

Ушбулардан қандай хулоса чиқариш мумкин? Биринчидан, кутубхоначилар ишини тубдан ўзгартириш керак. Улар ҳануз ўтириб олиб, келган ўқувчига китоб беришдан нарига ўтишолмаяпти. Болага мажбуран китоб ўқитиб бўлмайди. Уни ўқишга қизиқтириш керак. Бунинг учун эса кутубхоначининг ўзи том маънода саводли, руҳшунос бўлмоғи лозим. Токи, ўқувчи қалбида китобга муҳаббат уйғота билсин. Китобхонлар конференцияси, яна қандайдир тадбирлар билан бунга эришиб бўлмайди. Ўзга йўлларни излаб топиш керак.

Мактаб кутубхоналарида асл мутахассис, кутубхонашунослар йўқ ҳисоби. Уларнинг аксарияти ўрта маълумотли ёки мактабни эндигина битириб чиққан қизлардан иборат. Бу ҳам ниш уриб турган муаммолардан ҳисобланади.

Давр эврилди. Мафкура, қарашлар ўзгарди. Тафаккуримиз йил сайин тиниқиб боряпти. Бугунги кунда эса мактаб кутубхоналари асосан 60—70-йилларда нашр этилган китоблардан иборат. Демак, бу китобларни ўқиган ўқувчининг савияси ўша даврлар савияси даражасида шаклланади. Шу боис, муаммолардан яна бири, кутубхоналарни бугунги замон нафаси билан йўғрилган китоблар билан тўлдириш керак.

Демак, бугунги куннинг вазифаси кутубхоналар аҳволини тубдан яхшилаш бўлиб турибди. Кўриниб турибдики, имкон бор. Фақатгина бу имконни пича такомиллаштириб, йўлга солиб юбориш керак.

Бойлик кишини ўзига оҳанграбо каби тортгандай, бой кутубхона ҳам ўқувчиларни ўзига жалб этади. Бунинг учун кутубхоначилару мактаб мутасаддиларининг ҳам саъй-ҳаракатлари лозим бўлади. Шундагина ёшларни китоблар оламига олиб киришга эришамиз. Бунинг амалга ошиши эса комиллик сари қўйиладиган муҳим қадам бўлади.

Асқар ШОКИР,
«Маърифат»нинг махсус мухбири.

Муштарийдан мактуб

«БАЛКИ НИЯТИМДАН ВОЗ КЕЧИБ ЮБОРАРМАН...»

Ассалому алайкум, ҳурматли «Маърифат» газетаси муҳарририяти. Мен сизларнинг газеталарингизни жуда севиб ўқийман. Айниқса, Амир Темур ҳақидаги мақолалар, мактаблар ҳаётидан лавҳалар, «Иқтисод сабоқлари» нафақат менга, балки бутун Узбекистон муаллимларига ҳам манзур бўлиши, шубҳасиздир.

Яқинда вилоятимиз ҳокими Алишер Мардиев томонидан кутубхоналарни, китоб дўконларини маҳоратли, китобни севувчи кишилар билан таъминлаш ва маданиятни ривожлантириш ҳақида қарор чиқарилди. Лекин ҳозир китоб дўконларида китоб билан умуман қизиқмайдиган, бутун ўйу фикрини пул топиш қамраб олган кишилар ишлашади. Баъзи кутубхоналарда эса китобхонларнинг талабини қондирмайдиган бирон киши (бор китобни) сўраса ҳам, (ахтаришга эринишадими) йўқ деб жавоб берадиган кишилар ишлашади. Шундан осони ҳам йўқда! Ахир, бу аҳволда маданият қандай ривожлансин. Ҳаттоки маданият ходимлари тайёрлайдиган ўқув юрти бўлмаса! Тошкентга бориб ўқиш эса ҳаммага ҳам тўғри келавермайди. Қизларни ота-оналар мусофирчилик деб юборишмайди.

Маданият ходими бўлиш нияти бор қиз (йигит) эса ноилож бу ниятидан воз кечишга мажбур бўлади. Ахир, нима ҳам қилсин. Узи яшайдиган вилоятда маданият техникуми ҳам бўлмаса. Мен хоҳлардимки, ҳар бир вилоятда (ҳеч бўлмаганда Самарқандда) маданият институтининг филиали, жуда бўлмаса, техникуми ташкил этилса. Токи ҳозирги ёшлар маданият излаб Тошкентдек шаҳри азимга бориб юрмаса. Мен ўзим 11-синф ўқувчисиман. Келажакда маданият ходими бўлиш ниятим бор. Бирор жойда ўқий олмасам, билмадим, балки мен ҳам бу ниятимдан воз кечиб юборарман...

Башорат ҲАМИДОВА,
Паст Дарғом тумани
Саид Бекмуродов жамоа хўжалиги.

ТАҲРИРИЯТДАН: *Масала, аввало, юртбошимиз томонидан кўтарилганлигини матбуот орқали ҳамма кўрди, эшитди, ўқиди. Бу танқид Бухорода айтилган бўлса-да, бошқа вилоятлар дарров хулоса чиқариб олиши керак эди? Қолаверса, Халқ таълими вазирлиги кутубхоналар, шиорлар бўйича махсус кўрсатма ишлаб чиқиб, вилоятларга жўнатган бўлса. Турли йиғинларда такрор-такрор айтилаётган бўлса... Бефарқ маҳаллий раҳбарларга жиддий чора кўриш вақти келмадими?*

Мақолада кўтарилган муаммонинг давлат миқёсида ҳал этиладиган жиҳатлари ҳам бор. Буни вилоятлар ХТБларининг ўзидагина ҳал этиб бўлмайди. Маънавиятга эътиборни, унинг давлат миқёсидаги аҳамиятини эътиборга олиб, китоб (бадиий, ҳужжатли, дарслик ва ҳоказо)ларга маблағ мақсадли ажратилса. Ахир қанчадан-қанча маънавият асоси бўла оладиган боболаримиз мерослари, мустақиллик ғоясини тарғиб қиладиган асарлар чоп этилди, бу хайрли ишлар давом этмоқда.

ДАВЛАТ УЧУН АҲАМИЯТЛИ

Хабарингиз бор, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фармойишига асосан Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков бошчилигида қора ва рангли металл парчаларини тайёрлаш ва топширишни назорат қилиш бўйича республика комиссияси тузилди.

Бошқа вазирлик ва ташкилотлар қаторида Халқ таълими вазирлиги ҳам бу борадаги жорий йилги ишни режалаштирди. Шу билан бирга ўтган йилги натижаларни таҳлил этди. Умуман олганда металл йиғиш бўйича давлат буюртмаси вазирлик бўйича 108,4 фоизга бажарилган. Йиллик топшириқни Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, барча вилоят ХТБлари, Тошкент шаҳар ХТББ, Жиззах, Ангрен, Қўқон, Нукус давлат педагогика институтлари, Асака, Бўз, Бухоро, Қарши, Шаҳрисабз, Наманган, Чуст, Косонсой, Беруний номли, Каттақўрғон, Термиз, Ангор, Денов, Ангрен, Марғилон, Хива, Бекобод, Тошкент (1ва 2), Ражабий номли, Навоий, Нукус, Хўжайли, Беруний, Чимбой педагогика билим юртлари, шунингдек, вилоятлар Таълимтаъминот корхоналари ва бошқа ташкилотлар бажарганлиги эътироф этилди.

Халқ таълими вазирининг буйруғи билан янги 1997 йилда қора ва рангли металл парчаларини йиғиб, давлатга топшириш ишларини назорат қилиб бориш учун штаб тузилди. Штаб бошлиғи этиб вазир ўринбосари Муртазо Султонов тайинланди. Шунингдек, жойларда ҳам топшириқ ижросини назорат қилиш учун штаблар тузилиши айтилди.

Бу борада вазирликда махсус йиғилиш ўтказилиб, вазифалар белгилаб олинди. Йиғилишни штаб раиси Муртазо Султонов олиб борди.

Табиийки, металнинг давлатимиз ишлаб чиқариши учун аҳамияти беқиёс. Шу боис бу масалани ҳар бир халқ таълими ходими тўғри англаб, керакли хулоса чиқариб олади деган умиддамиз.

Мухбиримиз.

Муаллим, жамият ва биз

МАМНУНЛИК ҲИСОБОТ СЎРАМАЙДИ

(Очерк)

Эл-юртга беминнат хизмат қилиш учун, албатта, депутат ёки бошлиқ бўлиб сайланиш шартми? Ноиб ёки саркор этиб расман сайлашмаса — унда элнинг, она-юртинг хизматига бел боғлаб туришинг тақозо этилмайдими?! Камсуқум одамлар ўз иймон-эътиқодларидан келиб чиқиб, савоб юмушларни қойилмақом бажариб юришади-ю, аммо бу ҳақда лом-мим дейишмайди, одамлар бу хусусда ҳар замон давраларда гўёки шундай бўлиши керакдай тил учида гапириб ўтишади. Албатта, эзгулик мақтовга муҳтож эмас, агар у муҳтож бўлиб қолса, эзгуликнинг номи ўзгаради, мазмуни ўз-ўзидан сийқалашиб, йўқолиб кетади.

Элга дастёр бўлиш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермаса керак. Аммо дастёрликка дахлдор инсонлар ҳамиша эл-юрт ардоғида бўлиб, қадр-қиммат топишади. Биз ҳикоя қилаётган киши ҳам эл дастёри бўлиб қадр топаётганлар тоифасига киради. Исми-шарифи — Муродилла Очилов, Қашқадарё вилояти Китоб туманининг Хўжаиспароз қишлоғида истиқомат қилади. Қишлоқ зиёлиси, бошланғич таълим устаси. Қурали, Қорамерган, Нимча қишлоқларидан чиққан олий маълумотли мутахассисларнинг ярми илк бор ундан ҳарф ўрганиб, тили бурро бўлган. Шу боис кўпчилик ёшлар уни устоз деб билишади, ҳамон устозга «муаллим» дея мурожаат этишади. Устоз-муаллим Нурали қишлоғидаги ўрта мактабда узоқ вақт — 20 йил давомида илмий бўлим мудири бўлиб ишлади. Бу орада Муродилла ака кўплаб ёш ўқитувчиларга мураббийлик қилишга ҳам улгурди.

Қишлоқда ҳозир ҳам оқил муаллимларнинг обрў-эътибори баланд: ёшу қари бирор-бир мушкулот туғилиб қолганда, устоз муаллимларнинг олдидан бирров ўтишади. Илгари хўжалик раиси ёки директорига бориб йўлиқишар эди. Энди улар йўқ. Борлари ҳам ўз вақтларини тижорат ва даромадга сарфлашади: фойда келтирмайдиган ишларга бош қотиришни исташмайди. Бу йил эллик беш ёшни қоралаган Муродилла ака эса ундайлардан эмас. Инсоннинг кўнглини нозик фаҳм этади. Шу боис ортиқча гап-сўзларга ўрин бермай, қишлоқ аҳлининг ҳожатини чиқазиш ҳақида ўйлайди: хонадонга газ керакми, водопровод суви ўтказиш шартми, ариққа кўприк қуриш лозимми, автобус қатновини йўлга қўйиш зарурми — барини ими-жимида битиради гоҳи кўпчиликнинг маслаҳати билан, гоҳи ўз идрок, саъй-ҳаракатини ишга солиб, Шамсиддин кулол қабристонини ободонлаштириш, Амир Темур номидаги янги мактаб биносини ҳашар йўли билан бунёд этиш Муродилла аканинг ташаббуси билан амалга оширилди. Тўю маъракалар ҳақида айтмай қўя қолай: ҳар бир тўй-шодиёна, ҳар бир маъракa ихчам ва тежамкор ўтмоқда. Замона зайли буюрганидек, эл-юртнинг тутуми кўнгилдагидек ўтиб, осойишталик оройиш топмоқда.

Қишлоқнинг муаммолари кўп. Уларни оқилона ечиш учун ҳар бир қишлоқ, ҳар бир гўша ўз оқсоқолига, ўз бошқарувчисига эга бўлиши керак. Ҳамқишлоқлар бир оғиздан Муродилла акани Хўжаиспароз қишлоғига оқсоқол этиб сайлашди. Муродилла ака оқсоқол бўлиб сайлангунга қадар ҳам зиёли сифатида элга маслаҳатгўй эди. Шунинг учун оқсоқол бўлиб сайланиши унинг феълида ҳеч нарсани ўзгартирмади — у аввалгидай қишлоқ ташвишларини гарданидан туширмади. Фақатгина қалбида масъулият юки қаттиқроқ ўрнашганини сезди. «Соғлом авлод учун» шиори ўртага ташланганда, биринчи навбатда қишлоқда табобат бўлими очиш зарурлигини тушунди. Ахир, Хўжаиспарозда бир неча минг кишилик аҳоли истиқомат қилади, қачонгача, одамлар шифо истаб, туман марказига қатнашади?

Тез орада қишлоқдаги кўркам бинолардан бирида табобат бўлими иш бошлаб, ёшу қарига тажрибали шифокорлар хизмат кўрсата бошлашди.

Муродилла ака Ўзбекистоннинг қарийб ҳар бир туман ва қишлоқларида бўлган. Фарғона водийсидаги деҳқончилик маданиятига кўпдан қойил қолиб юрарди. У синчковлик билан ер ва томорқадан фойдаланиш омилларини ўрганди. Тошкентликларнинг ҳар бир қарич ердан унумли фойдаланиб, йилда бир неча бор ҳосил ундиришини, мўъжаз иссиқхоналар барпо этишганини кузатди. Республика жанубида жойлашган қишлоқларда кўплаб ер майдонлари, шахсий томорқаларда парча-парча унумли ерлар фойдаланилмасдан, ташландиқ ҳолда ётганлиги устида бош қотирди. Ўз қишлоғида ҳам деҳқончилик маданиятини юксалтириш иштиёқи уйғонди.

Қишлоқдаги ҳар бир томорқа турида қарийб бир сотих ерга ғўзапоя бостирмаси қилинган, дарвоза олдидаги лахтак-лахтак ерлар бўш ётибди... Оқсоқол-муаллим хонадон соҳиблари билан бирма-бир суҳбатлашиб, бўш ётган ерларга турли-туман кўкатлар, зираворлар экиб, рўзғорда фойдаланишни маслаҳат берди. Йўл-йўриқ кўрсатди. Натижада ҳар бир ҳовли, ҳар бир томорқада рўзғор учун етарлича кўкат ва зираворлар етиштириладиган бўлди, арзимаган нарса учун туман марказидаги бозорга қатнамайдиган бўлишди.

Оқсоқол-муаллим қишлоқда миллий қадриятларни тиклаш ва ривожлантириш ишларига ҳам раҳнамолик қилди. Унинг бошчилигида Наврўз байрами, Рамазон ва Қурбон ҳайитлари, кексаларнинг пайғамбар ёши тўйлари, турли-туман халқ расм-русумлари катта шодиёна ва иштиёқ билан ўтказиладиган бўлди. Ҳар йили байрамлар арафасида ҳашар ўтказилиб, қишлоқ кўчалари ва йўллар тартибга солинмоқда, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари мунтазам амалга оширилмоқда. Бугунги Хўжаиспароз қишлоғи ўз кўрки билан Фарғонадаги энг гўзал қишлоқларга тенглаша олади.

Қуш уясида кўрганини қилади, деган нақлни имон-эътиқодли ўзбек оилаларига ҳам татбиқ этса бўлади. Тарбия — бешикдан, таълим — остонадан бошланади. Муродилла ака Очилов хонадони тимсолида ҳам юқоридаги нақллар нақадар тўғрилигини кўриш мумкин. Бу оила — пиру бадавлат хонадонлардан бири. Оилада 7 фарзанд — 2 ўғил ва 5 қиз оқилу комил бўлиб вояга етди. Муродилла ака ва Муҳаббат опанинг фарзандлари — Мунира, Насиба, Ҳакима, Мавлуда, Асадулла ва Исматуллалар ҳам олий маълумот олиб, эл хизматига бел боғлаб туришибди. Кенжа қизлари — Аҳлия қишлоқдаги эъзозли билим маскани — Яссавий номли ўрта мактабнинг 9-синфида «аъло» баҳоларда ўқимоқда. Фарзандларнинг беш нафари ота касби — муаллимликни танлашган. Шунинг ўзи ҳам юқорида айтиб ўтилганларни исбот этади.

Чайир жуссали, серҳаракат оқсоқол-муаллим ҳеч тиниб-тинчимайди. Мактабда ёш авлодга пухта таълим беришни уютириш, ёш ўқитувчиларга услубият бўйича маслаҳат ҳамда йўл-йўриқлар кўрсатиш билан бирга ўз қишлоғи аҳлига бош-қош бўлмоқда.

... Кўркам ва файзли қишлоқ хонадони. Бу хонадон эгалари — Муродилла ака ва униг умр йўлдоши Муҳаббат опалар ўз фарзандлари даврасида хушҳол ўтиришибди. Рўзғорда ҳамма нарса етарли, нолийдиган жойи йўқ. Аммо айрим ночор хонадонларнинг аҳволидан хабар олиш керак! Муродилла аканинг нигоҳи ойнаи жаҳонда бўлса-да, хаёли кечаги ёмғирда пахса девори қулаб тушган бева аёлга ёрдам уютириш ташвиши билан банд. Телевизорда сўзлаётган депутат ҳисоб беряпти. Бу — яхши, албатта. Қизиқ, қишлоқ оқсоқоллари ҳам ҳисоб беришармикин?! Унда оқсоқол-муаллим Муродилла Очилов қачон ҳисоб беради?! Қишлоқ аҳли бу ҳақда ҳали ўйлаб кўрмади. Негаки, одамлар оқсоқолнинг фаолиятидан мамнун. Мамнунлик эса ҳисобот сўрамайди.

Акром АМИНОВ,
Абдулла АВЛОНИЙ мукофоти совриндори.

БОШЛАНҒИЧ МАРРА

Муаллим астойдил хоҳласа, ҳеч кимнинг заррача умиди қолмаган лаёқатсиз болани ҳам энг етук мутахассис даражасига олиб чиқиб қўйиши мумкин. Яқинда Бувайда туманида бўлиб ўтган бошланғич синф ўқитувчиларининг амалий конференцияси бу ҳақиқатни яна бир карра тасдиқлади. Туман халқ таълими бўлими услубчиси А. Туйчиев конференция давомида бу йилги билим сифатини ўтган ўқув йилдаги кўрсаткичлар билан таққослаб, сезиларли силжишларга эришилганлигини алоҳида таъкидлади.

Шунингдек, конференцияда ҳуснихат кўрик-танловида ғолиб чиққан (Парпиева Н. — 38-мактаб, 2-ўрин), (Имомалиева И. — 18-мактаб, 3-ўрин)ларга 1-2 ойлик иш ҳақи миқдорида, кўргазмали қуроллар кўрик-танлови ғолибларига эса 500-1500 сўм миқдорида пул мукофотлари ажратилди.

Аслида булар ҳам ҳаммаси эмас. Анжуманда Бувайда мактабларида ташкил этилган болалар фольклор-этнографик дасталари мароқли концерт номерларини намойиш этишдики, йиғилганлар назарида бу шунчаки бир тадбир эмас, гўё бир байрам мисол бўлди. Бу ҳам мактабларда таълим бераётган муаллимларнинг яна бир янгича интилишлари самараси деса бўлади.

Конференция сўнгида туман халқ таълими бўлими мудири Оминахон Алиева сўзга чиқди.

Хайрулла ТУРҒУНБОЙ,
Бувайда тумани халқ таълими бўлими услубчиси.

Ҳаётий қатралар

ҚАЛБИМДА ДОИМО ТАКРОР НИЯТИМ

* Раҳматли отамнинг бир ўгитлари ҳаётимнинг шиори бўлиб қолган: «Амалга эришсанг асло қувонма, ундан тушсанг ҳеч хафа бўлма».

* Дилимда доимо илтижо билан такрорлайдиган ниятим бор:

«Илоҳим ҳақни ноҳақ этмагил».

* Мансаб эмас, балки шу мансабни қандай одам эгаллаб турганлигининг аҳамияти каттадир.

* Дилида шум ният сақлаб, тилида ялтироқ сўз изҳор этган кимсани шакарга заҳар аралаштириб берувчи ёвузга ўхшатаман.

* Порахўрга ташхис қўйишибди:

— Бу бемор ўз ёнидан харж қилмаслик касалига мубтало бўлган.

* Хўжасига доимо қаддини букиб бир амаллаб курсисини ушлаб ўтирган нодондан, қаддини букиб юк ташувчи доно ҳаммол бўлган яхшироқ.

* Эзма, ланж кимсанинг бемақсад кўрсатмасини тинглаб вақт ўтказгандан, далада қаттиқ ерни юмшатган фойдали.

* Ақл инсонни бадавлат қилди, амал тахтига ўтқазди, аммо фаросатсизлиги уни барбод этди.

* Ўзбекларнинг одати, феъли, удуми ажабтовур. Бир кампир жазирама иссиқда тинкаси қуриб, қаҳратон изғиринда совуқ қотиб, кўча четида қурт, писта сотиб тийинлаб йиғди ва сўмлаб сарфлаб элга неварасига тўй берди.

* Ҳар касб эгасининг бир нияти бор. Ёзувчи яхши асар ёзишни, қассоб семиз мол сўйишни, сахий зиёфат беришни орзу қилади. Шулар қаторида аблаҳнинг нияти ҳам йўқ эмас.

* Амалпараст бамисоли қутурган олов. Ўз мақсадини рўёбга чиқариш учун ҳўл ва қуруқни баробар ёндиради.

* Қўй семиришга ҳаракат қилади, аммо бу интилиш ким учун фойда бўлишини билармикан?

* Қадаҳ сўзи қадаҳдаги ичимлик каби омонат, ишончсиздир.

* Қўшиқни, шеъриятни, мусиқани севган қалбнинг қаттиқлигига ишонмайман.

* Раҳматли Тошпўлатқори ҳожи бобомнинг сўзлаган бир ҳикмати ёдимда қолган: «Инсон ўзининг иймон-эътиқодини ҳижобга ўраниб ёхуд соқол ўстириб ташқи кўринишда билдирмай, балки дилида пок сақлагани маъқул».

* Устоз шогирдига кетказган меҳнатини миннат қилмайди, аммо ундан дили ранжиса ота ўғлини оқ қилгандан ҳам ёмон.

* Айрим бошлиқлар қаттиққўл бўламан деб, зулмкор, қасоскор бўлиб қолганларини билмай қоладилар.

* Тўғри сўзли Ислом ота шундай деган эдилар:

«Уч хил тоифали номозхон кишилар бўлиб, улар мачитга турли мақсад билан борадилар:

биринчиси, фақат тангрини дилига жо қилиб ибодат қилиш учун;

иккинчиси, одамлар кўзига кўриниш ва воқеалардан воқиф бўлиш учун;

учинчиси, қилган гуноҳларини ювиш учун».

* Денгизнинг мағрурлиги ва қуввати унинг бетиним қуйилиб турувчи ирмоқларидандир.

* Тиғнинг зарбидан жароҳат олиб омон қолди, лекин ноҳақ сўз зарбига юраги дош беролмади.

* Амалдор ва бадавлат бўлиш, бу бахтли бўлиш дегани эмас.

* Ҳаётда энг даҳшатли ҳодиса ўзинг тарбиялаган фарзандларинг ва камол топтирган шогирдларингга муҳтож бўлиш.

* Чин дўстнинг фойдали аччиқ сўзи оқибат ширindir, зеро, танага малҳам берувчи дори ҳам аччиқдир.

* Фақат галстук тақиш билан маданиятли бўлиш мумкин эмас.

* Яхши хонанда қўшиғи гўё райҳонга ўхшайди, ҳар бир тебранишида янги, ўзгача бўй таратади.

* Шундай бир касб борки, қандай оғир шароит бўлмасин ундан воз кечиб бўлмайди. Бу ўқитувчилик касбидир.

* Муаллимлик касби бамисоли булоққа ўхшайди, чунки унинг нияти фақат ўзгалар ташналигини қондириш.

* Энг кўп дўстга эга инсон — бу ўқитувчи-устоздир.

* Айрим инсонлар шуҳрат тепалигига фақат суянчиғи бор пиллапоядан чиқадилар.

* Инсон бахтини турли тасодиф ва шодликларга қиёс этадилар. Менимча, бахтнинг калити тинчлик, танисиҳатлик, хотиржамликда бўлса керак.

* Узукка кўз қўйиш деган ташбеҳнинг маъноси нима? Бу кишининг бахтомади, истеъдоди, лавозими унинг инсонийлиги билан уйғунлашганлигидадир.

Шукур ДАДАШ.

Э Ъ Л О Н

Ҳурматли халқ таълими ходимлари!

Биз Сиз азизларга яна-да кенгроқ хизмат кўрсатиш учун бел боғладик. Эълонларингиз ва табрикларингизни газетада арзон баҳоларда чоп этиб боришга киришдик.

Барча эълон ва табриклар мактаб ёки муассаса муҳри билан тасдиқланган тавсиянома асосида қабул қилинади.

«Маърифат» билан боғланинг!

Унутманг, мамлакатимизнинг барча нуқталарига етиб борадиган, республикада энг кўп нусхада нашр этиладиган «Маърифат» — Сизнинг ўз газетангиз ва ҳамроҳингиздир!

Табрик матни 25-30 сўздан ошмаслиги, сурат эса 4х6 ҳажмда бўлиши керак.

Суратли табриклар 1000 сўм, суратсиз табрик 500 сўм.

Тўлов пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

«МАЪРИФАТ» ГАЗЕТАСИ ТАҲРИРИЯТИ.

Мактабгача тарбия муассасаларида

«БОЙЧЕЧАК»НИНГ ИБРАТИ НИМАДА?

УСЛУБЧИНИНГ ҚЎЛИ ГУЛ

«Бойчечак» болалар боғчасининг таърифини эшитганимга ҳам бир йилдан ошганди. Тақдир тақозоси билан қачон ана шу юртга борсам, албатта, «Бойчечак»ка бир кириб ўтаман, деб ният қилиб қўйгандим. Фикримни Қамаши туман халқ таълими бўлими мудирига айтгандим.

— Майли, «Бойчечак» десангиз, «Бойчечак»да,— деди,Хайрулла ака Абдулазизов. — Жуда яхши боғча. «Бойчечак»дан кўнглимиз тўқ, бизни уялтирмайди...

Боғча остонасида бизни боғча мудираси Зарҳол опа Ҳушвақтова қарши олдилар. Шу ернинг ўзидаёқ мақсадимизни айтдик. Зарҳол опа услубчи Райҳон Эрназаровани чақиртирдилар. Ҳаммамиз биргаликда хоналарни айланиб, «Бойчечак»да амалга оширилган ибратли ишларни кўздан кечирдик. Мавжуд 9 гуруҳда тарбияланаётган 170 нафар кичкинтойларга ўйнаш у дам олишдан тортиб ейишичишгача бўлган қулай шарт-шароитлар яратилган. Хона ва залларни айтмайсизми? Улар дид билан шунчалар ораста қилиб безатилганки, бирор ортиқча ёки кам нарса кўрмайсиз.

— Буларнинг аксарияти услубчимиз Райҳон Эрназарованинг ижодкор қўлларида яратилган, — деди боғча мудираси. — Услубчидан ёлчиганмиз. Қўллари гул — ёзадиям, чизадиям, тикадиям. Бунинг устига қўшиқ ҳам айтади, болалар билан қўшилиб улардек шўх рақсга ҳам тушади... Қани энди, ҳамма боғчаларда ҳам ана шундай услубчилар бўлса...

ТАБИАТ — ЯШИЛ БЕЛАНЧАГИМИЗ

Она-табиатимизни асрабавайлаш, жонажон юртимизнинг, қолаверса, ҳар бир тошини ҳам эъзозлаш биз фарзандларнинг муқаддас бурчимиздир. Бу тушунчаларни боғча ёшидаёқ болаларга англатиш ўта муҳим.

«Бойчечак»да она-табиатимизга нисбатан меҳр-муҳаббат уйғотиш, уни доимий муҳофаза қилиб бориш тарбиясига катта эътибор берилганини кўриб беҳад хурсанд бўлдик. Ҳар бир гуруҳ хонасида «Табиат — яшил беланчагимиз» деб номланган бири-биридан гўзал бурчаклар ташкил этилган. Бурчакларда жонажон Ўзбекистонимиз яшил бойликларига, минг турфа жонли ва жонсиз мавжудотларига кенг ўрин берилган. Ушбу бурчаклардан ўрин олган «Сенинг бурчинг!» деб номланган стендда кичкинтойларнинг юртимиз табиати муҳофазасига қўшадиган ҳиссалари қайд этилган. «Бойчечак»да олиб борилаётган «Экология тарбияси» иши ҳатто Қашқадарё вилоятидаги кўплаб болалар боғчаларида бекордан бекорга ўрганилмаётганига иқрор бўлдик ва «Бойчечак»нинг яшил беланчаги» соҳибларига офаринлар айтдик.

ҲОМИЙЛАРГА БАЛЛИ, ДЕЙМИЗ

Халқимиз азал-азалдан боласевар халқ. Биз ўзбеклардаги болаларга ҳиммат кўрсатиш фазилати узоқ бобокалонларимиз қонидан ўтиб келаётир. Халқимиздаги бу улуғ фазилат истиқлол шарофати билан янада оммавий тус олаётганига «Бойчечак»да бўлган кунимизда яна бир бор иқрор бўлдик.

Бозор иқтисодига ўтиш деб номланувчи ўткинчи тақчиллик даври ҳисобланмиш айни кунларимизда ҳам қамашилик раҳбарлар у қўли очиқ ишбилармонлар топган бир сўм пулларнинг ярмини хайрли ишларга сарфлаётган эканлар. Ҳотамтой амакиларнинг бундай мурувватларидан «Бойчечак»даги жажжи кичкинтойлар ҳам назардан четда қолганлари йўқ.

Тумандаги дон маҳсулотларини сақлаш корхонаси, қурилиш жиҳозлари комбинати, хўжаликлараро қурилиш идораси, «Гуллола» кичик корхонаси жамоалари «Бойчечак»ка доимий молиявий ёрдам бериб турибдилар. Ана шу жамоалар мурувватi билан «Бойчечак»нинг «Ширинтой» болалар бадиий дастаси чиройли «артистча либос»лар ва чолғу асбоблари билан таъминландилар. Боғча бу йилги мавсумда ана шу ҳомий идоралар кўмагида сифатли таъмирланди, «Инглиз тили» ва «Фитобар» хоналарига янги жиҳозлар олиб келинди. Энг ибратли томонларидан бири яна шу ердаки, юқорида номлари зикр этилган корхоналарнинг доимий ёрдами билан «Бойчечак»да тарбияланаётган кичкинтойлар отаоналарнинг ойлик тўлов сумалари 30 фоизга арзонлаштирилди.

«Бойчечак»да бекаму-кўст тарбияланаётган болалар ўзларига моддий жиҳатдан ёрдам бериб турган сахий ва қўли хайрли амакиларига раҳмат айтишаяпти. Доно халқимизда: «Олтин олма, дуо ол, дуо олтин эмасми», деган ажойиб мақол бор. Иншоолло, ҳомийларнинг ишлари бундан ҳам ўнгидан келсин!

Абдували ОБИДДИНОВ,
«Маърифат»нинг махсус мухбири.

УМРНИНГ БЕҒУБОР ФАСЛИ

Дунё ичра гўзал бир дунё бўлган болалик хотираси ҳақида гоҳ суюниб, гоҳида эса орзиқиб гапирган яхши. Негаки, боланикнинг сўз билан таърифлаб бўлмас, беғубор, соф ўй-хаёллари, ширинданширин хотиралари бўлади. Ана шундай кечинмалар беихтиёр сизни болалик деб аталмиш сирли оламнинг нурафшон, беғубор сўқмоқларига бошлайди, кун бўйи сизга тинчлик бермайди, қўлингизга қалам тутқазади.

Пойтахтимизнинг Миробод тумани халқ таълими бўлимига қарашли 60-болалар боғчаси ичкарисига кираверишдаёқ хаёлимдан содда, ўйинқароқ боланикнинг беғубор онлари ўтади. Боғчада шаҳарликларнинг 192 нафарга яқин фарзандлари меҳр оғушида тарбияланишмоқда. Уларга 22 нафар тарбиячи сабоқ беришар экан. Мураббийларнинг ҳар бирида алоҳида истеъдод нишоналарини кўриш мумкин. Шаҳноза Алданазарова жажжиларга расм чизишни, қўшиқ айтишни ўргатаётган бўлса, Салтанат Абдуллаева лойдан ҳар хил миллий ҳунармандчилигимиз намуналарини ясай оладиган тажрибали уста экан.

Бу ерда содда, беғубор боланикнинг шодон кулгу ва қийқириқлари, хархаша ва аразлашлари сизни мафтун этмай қўймайди. Беихтиёр ўзингизнинг катта ёшда эканлигингизни ҳам унутиб, қўшилиб кетганингизни сезмай қоласиз.

Болалар масканида 14 кичик ва катта гуруҳлар мавжуд. Болажонлар бир-биридан ширин, шўх ва бийрон. Мўъжазгина даргоҳда кичкинтойларнинг яйраб ўйнашлари учун барча шароитлар муҳайё. Бундан ташқари бу ерда кичкинтойларнинг инглиз тилини пухта ўрганишлари учун махсус синфлар ташкил қилинган. Шунингдек, болакайларга иқтисод алифбоси ҳам ўргатила бошланди. Яна қўғирчоқ ва стол театри, жажжигина стадион, ҳамма-ҳаммаси улар хизматида.

Яхши биламизки, кичкинтойларнинг рангин дунёсини ўйинчоқларсиз тасаввур этиш жуда ҳам мушкул. Негаки, болалик деб аталмиш сирли оламнинг беғубор дамлари аксарият ҳолда ўйинчоқлари билан бўлган ўйинларида кечади. Шундай экан, уларга турфа хил ўйинчоқлар тортиқ этиб, безавол, қизиқарли ўйинларга имкон яратиш ҳар биримизнинг асосий вазифамиз ҳисобланади. Боғча жамоасига назокатли ва дилбар аёл Муборак опа Жўраева бош-қош. Куйинчак аёл ташаббуси билан янги йил арафасида боғчанинг бир йиллиги тантанали нишонланди. Узоқ-яқиндан меҳмонлар келишди. Хуллас калом, мазкур масканда келажагимизнинг ворислари бўлган кичкинтойлар алоҳида меҳр оғушида тарбияланишмоқда. Бу ишларда боғча мудираси М.Жўраева камарбаста бўляпти.

Улуғбек АКТАМ ўғли.

Хуллас...

ОЛИЙ ТОИФАЛИ ЯЛҚОВЛАР

Бундай нуфузга Перу олий ўқув юртларининг бир гуруҳ талабалари мушарраф бўлишди. Мутахассисларнинг маълумотларига қараганда, бу ерда қарийб 3 мингга яқин киши 20 йилдан бери курсдан-курсга ўтолмай талаба ҳисобланиб келишмоқда! Улар Перуда амал қилувчи «кўнгли бўш» қонун-қоидалардан фойдаланиб, ҳар йили талабалик ҳужжатларини янгилаб оладилар. Яқинда ҳукумат мавжуд кўнгилсизликларга барҳам бериш учун бир курсда ўқиш муддатини 4 йил билан чеклаб қўйди. Хайрият-е.

МЕДИНАНИНГ МАҲОРАТИ

Эдгар Медина аслида банк хизматчиси. Бироқ нашр ишларида рекорд ўрнатди. Эдгар ватандоши Габриэл Гарсиа Маркеснинг «Танҳоликда юз йил» китобини танҳо ўзи эни 3,5 сантиметр келадиган қоғозга кўчириб чиқди. Бу китоб 2891 метр узунликдаги қоғозга жо бўлди. Узун қулоқ миш-мишларга қараганда, баъзи бир «учар» талабалар Мединага «шпаргалкалар» буюртма бериш ниятида чопиб юрганмиш.

БЎРИ — ТАРВУЗНИНГ ШЎРИ

Ҳа, ишонаверинг, бўри фақатгина қўйларнинг эмас, балки ширин-шакар полиз маҳсулотларининг ҳам қиронини келтирар экан. Устига-устак, бўрилар тарвузларнинг энг катталарини, хўб пишганларини танлар эканки, ҳатто унча-мунча «манман» деган уста деҳқонлар ҳам бу йиртқич «тарвузхўр» олдида мулзам тортиб қолар экан. Тез орада уйларимизда бўри асраш урфга айланиб кетмаса гўрга эди?! Нега, дейсизми? Ахир, мавсум пайти бозорларимизда тўлиб-тошиб кетадиган полиз маҳсулотлари ичидан энгширинини, кимёвий дориларга тўйинмаганларини топишда бўрилардан кўра яхши «мутахассислар» топиш амри-маҳолда.

ОҚ ХАЛАТЛИ ҚОРА ЮРАК

Екатеринбург томонларда бир врач-терапевт қўлга тушди. Бу шоввоз 1990 йилдан бери кучли таъсир қилувчи қўлбола дорилар тайёрлаб сотар экан. Унинг иш жойи тинтув қилинганда, жуда катта миқдорда наркотик моддаларнинг ўрнини боса оладиган дорилар топилди. Бу оқ халатли, қора юракли врачнинг шахсан ўзи таъкидлашича, бундай кашфиётлар учун унга жазо эмас, мукофот бериш керак экан...

ана шунақа гаплар

ТОПҚИРЛИК МАШҚИ

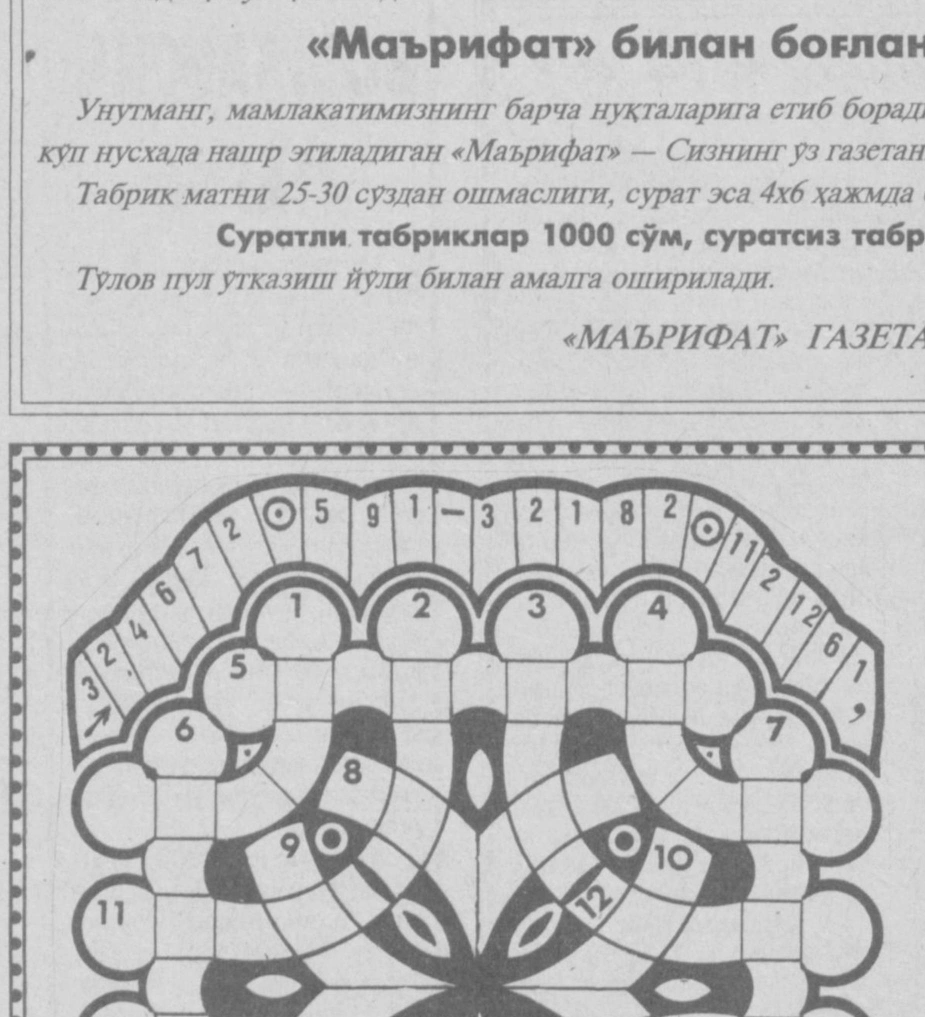

Азиз муштарий! Аввал қуйида таърифланган сўзларни топиб, шаклдаги катакларга белгиланган йўналиш бўйича ёзиб, машқни ҳал этинг.

ЭНИГА: 5. Таниқли ўзбек геолог олими. 8. Пўстлоғи зиравор ва доривор сифатида ишлатиладиган жануб ўсимлиги. 11. Сувни тортиб кетадиган бўшлиқ. 12. Миллий спорт тури. 13. Мусиқа асари. 14. Хоразм вилоятидаги туман. 18. Илм маскани. 20. Форс-тожик мутафаккир шоири, «Шоҳнома» асари муаллифи.

БЎЙИГА: 2. Ўзбек халқ мақомларидан бири. 3. Нодир маъдан. 6. Кенг қўлланилаётган замонавий техника воситаси. 7. Заминнинг сайқали, шаҳар. 9. Жанубий Америкадаги давлат пойтахти. 10. Қадимги юнон файласуф олими. 15. Ҳиндистон миллий ҳаракатининг оташин раҳбари, янги ижтимоий-сиёсий, диний-фалсафий таълимот асосчиси. 16. Сайроқи қуш.

ЁЙЛАР БЎЙИЧА: 1. Эроннинг жануби-ғарбидаги шаҳар. 4. Қорақалпоқ мумтоз шоири. 17. Мамлакатимизда оммалашаётган спорт ўйини. 19. Кимё саноатида ишлатиладиган рангсиз суюқлик.

Муаммонома қуйида таърифланиб, рақамларда ифодаланган сўзларни топиб, очқични ҳал этинг.

1. Қозоқ маърифатпарвар шоири — 6, 3, 6, 11.

2. Абдуқодир Бедил ҳикмати:
Инсоннинг қиймати эмас симу зар,
Инсоннинг қиймати 2, 4, 10 ҳам ҳунар.

3. Ўзбек халқ мақолларидан:
Ақл ўлчови — сўз,
Сўз ўлчови — 8, 6, 12, 4.

4. Билимли — 9, 5, 6, 1.
Билимсиз — тўзар.

5. Қадимий узунлик ўлчови — 7, 6, 5.

Энди шаклнинг юқори ва остки қисмларидаги рақамларни тааллуқли ҳарфлар билан алмаштириб муаммономани ҳал этинг. Бунда Соҳибқирон Амир Темур ҳикматларидан бири аён бўлади.

Фозилжон ОРИПОВ.

Мактабгача тарбия ходимларининг малакасини ошириш бўйича доимий ишлаб турувчи республика курсида 1997 йил 1-28 февралдан навбатдаги курслар ўзбек ва рус тилларида иш бошлайди. Унга қуйидаги мактабгача тарбия муассасаларининг мутахассислари таклиф қилинади:

1. Мактабгача тарбия муассасаларининг мудира ва услубчилари — 1.02.97 — 28.02.97 йилгача.

Қисқа муддатли курслар

2. ВЎМОИлари гуруҳ лекторлари, услубчиларини қайта тайёрлаш курси — 3.02.97 — 15.02.97 йилгача.

3. Мактабгача тарбия муассасаларининг логопедлари (нутқида камчилиги ва нуқсони бўлган болалар боғчаларининг мутахассислари). 3.02.97 — 15.02.97 йилгача.

4. Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш бўйича қайта тайёрлаш муаллифлик курсига тингловчилар қабул қилинади — 1.02.97 — 15.02.97 йилгача.

Тошкент давлат тиббиёт институти томонидан 1994 йилда Эргашева Зулфия Мидихатовна номига олий маълумот тўғрисидаги диплом ўрнига берилган 455-рақамли маълумотнома йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ма'рифат

ТАЪСИС ЭТУВЧИЛАР:
Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси.

Бош муҳаррир
Ҳалим САИДОВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 20.
Рақам ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.
МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб — 36-54-17, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 36-55-58.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.
Навбатчилар: Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ, Улуғбек ОДИЛОВ.

ИНДЕКС: 64595 Буюртма Г.-022.Тиражи 46.000. Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2 босишга топшириш вақти — 20.00. Топширилди—19.00. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
1 2 3 4 5 6